Թիւ 7765-8   5 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1911   ՇԱԲԱԹ   18 Novembre 1911 N. 7765-8   نومرو ۸ ـ ۷۷۶۵ ۵ تشرین ثانی ۱۳۲۷ جمعه ایرتسی

ՉԵԶՈՔ

ՏՆՕՐԷՆ
Ս. Գ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ - ՂԱԼԱԹԻԱ

چزوق
یومی وسیاسی غزته
مدیری س. ق. بویاجیان
درسعادت — غلطه
ابونه فیئاتلری پوسته اجرتیله برابر ولایات ایچون سنهلکی ۱۰۰ آلتی آیلغی ٥٤ غروشدر .

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամս.
Գաւառներու համար	100	54
Արտասահման	25	20 Ֆր.

مطبعهٔ آرهولك
نسخهسی ۱۰ پاره
10 ՓԱՐԱ

چزوق

TCHÉZOK

Journal arménien
DIRECTEUR
S. K. BOYADJIAN
CONS/PLE-GALA

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ

IMPREMERIE ARÉVELK FONDÉ EN 1883   بازار ایرتسندن ماعدا هرکون نشر اولونور. مدیر مسئول وصاحب امتیاز ر. سقایان

ՇԷՐԻՖ ՓԱՇԱՅԻ ԶԱՌԱՆՑԱՆՔՆԵՐԸ

(Շար. եւ վերջ)

Ըստ մեզ՝ պէտք չէ որ Եւրոպա աւելի երկար ժամանակ անհոգ մնայ օսմանեան կայսրութեան խաղաղութեանն ու գոյութեանը սպառնացող վտանգին հանդէպ։

Միջազգային դեսպանախորհուրդ մը անհրաժեշտ է։ Անշուշտ նոյն իսկ դեսպանախորհուրդին մէջ վախ կայ թէ Տրիպոլսէն զատ ուրիշ անդամահատութիւններու ենթարկուինք, բայց գոնէ օսմ. պետութիւնը պիտի պահէ իր ազգային ու քաղաքական գոյութիւնը։

Ընդհակառակը եթէ Եւրոպա շարունակէ մեզի հանդէպ իր անտարբերութիւնը պահելու, ըսել է թէ որոշած է քաջալերելու արտաքին երկիւղալի խառնակութիւնները որոնք կրնան յառաջ գալ Արեւելքի մէջ Տրիպոլսի դէպքերուն երկարաձգման հետեւանքով։ Ասիկա ցոյց կուտայ թէ Եւրոպա կ'ուզէ ամենուն սխալմունքը ըսել ընդհանուր բաժանումին համար։

Իրերու այս վիճակին գլխաւոր պատասխանատուն Միութեան և Յառաջդիմութեան Կոմիտէն է։

Թուրքիա ներքնապէս կ'աւերի Կոմիտէին բռնութիւններուն երեսէն ու դուրսէն ալ կտոր կտոր կ'ըլլայ և տակաւին կրնայ ըլլալ իր բարեկամներուն ձեռքով։

Միութեան և Յառաջդիմութեան Կոմիտէն մինչեւ այսօր գաղտնաբար կ'առաւէր ժողովրդէն, բայց Տրիպոլսի կորստեան հանդէպ ժողովրդային բարկութիւնը կ'աւելնայ մեծ համեմատութեամբ, և իր անկումին առաջքը առնելու համար Կոմիտէն այս միջոցիս գերմարդկային ջանքեր կ'ընէ, ամէն կողմ ահաբեկումը աւելցնելով և ծայրայեղ աստիճանին հասցնելով Պատերազմական Ատեաններու և լրտեսներու արթնութիւնն ու գործունէութիւնը։

Արդեօք Աբտիւլ Համիտ այսպէս ինքզինք կը պաշտպանէր։ «Միութենական»ները երբեք այս աստիճան չէին ընդօրինակած Աբտիւլ Համիտը։

Եթէ Կոմիտէն յաջողի՝ առանց ընկճուելու՝ կրել իր վրայ ծանրացող ծանր պատասխանատուութիւնները արտաքին ու ներքին քաղաքականութեան մէջ, օսմ. կայսրութիւնը չպիտի ուշանայ ասիական պետութիւն մը ըլլալ։ Ասիկա ոչ մէկ ողջախոհ անձի համար կասկածի տակ է։

Ուրեմն մեզ՝ Օսմանցիներուս կ'իյնայ ընտրել։ Եթէ Կոմիտէն պահենք՝ եւրոպական Թուրքիան կը կորսնցնենք, ինչպէս նաեւ արեւելեան Փոքր Ասիան և արաբական երկիրները։ Ասիկա բացայայտ է։

Բայց նոր կուսակցութիւն մը, գնդապետ Սատըգ պէյի լուսամիտ և իմաստուն ուղղութեան տակ, արիաբար քաղաքական ասպարէզին մէջ կը մտնէ։

Մեծամասնութեամբ կազմուած է անոնցմէ որոնք նախ «բաժանեալ» կոչուեցան, որովհետեւ հայրենիքը կողմնակցութիւններէ վեր դասելով չվարանեցան իրենց յարաբերութիւնները խզելու ծածուկ ընկերակցութեան բռնաւորներուն հետ, աւելի սերտօրէն կապուելու համար օսմանեան ազգին։

Աւելի մօտէն տեսան իրենց նախկին ընկերներուն գործերը և այդ գործերուն հանդէպ իրենց խղճմտանքը ըմբոստացաւ ինչպէս իմնա, երկուքուկէս տարի առաջ։

Իբրեւ «բաժանեալներ» արդէն կարեւոր դեր մը խաղացին, քանի որ իրենց կորովի միջամտութեան կը պարտինք Ճավիտ պէյի, Թալաադ պէյի, Պապան Զատէ Իսմայիլ Հագգը պէյի հրաժարականները։ Ստիպեցին այդ փոքրիկ բռնաւորները իրենց գահէն վար իջնելու։

«Բաժանեալներու խումբը այժմ աւելի դրական անուն մը առած է, այն է «Օսմանեան Միութիւն» և որոշած է կոյրի ու միացեալ ուժերով գործելու։

Այս Միութիւնը կը միանայ արդէն գոյութիւն ունեցող ուրիշ խմբերու, որպէս զի ամէնքը մէկ մարմին ձեւացնեն հասարակաց մեծ թշնամիին դէմ։

Ժողովուրդը յոյսով կ'ողջունէ այս նոր բանակը, որ կռուի դաշտը կ'իջնայ մեծ պատերազմին նախօրեին, որ պիտի մղուի Կոմիտէի բռնաւորութեան դէմ։

Վ. Ն Ր Զ

ԳԵՂԵՑԻԿ ԷՋԵՐ

ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

Մարդ մը իր վիճակէն դժգոհ, Աստուծոյ մօտ կը գանգատէր: Աստուած, կ'ըսէր ան, ուրիշներուն հարստութիւններ կը ղրկէ եւ ինծի ոչի՛նչ կուտայ: Ի՞նչպէս կեանքի մէջ գործել երբ բան մը չունիմ։

Ծերունի մը լսեց այս խօսքերը եւ ըսաւ անոր.

— Կարծածիդ չափ աղքատ ե՛ս: Աստուած քեզի երիտասարդութիւն եւ առողջութիւն չէ՞ տուած միթէ:

— «Ո՛չ» չեմ կրնար ըսել. ուժիս եւ երիտասարդութեանս վրայ կրնամ հպարտանալ:

Ծերունին այն ատեն մարդուն աջ ձեռքը բռնեց, եւ հարցուց անոր.

— Հազար ռուպլիի համար կը թողու՞ս որ այս ձեռքդ կտրեն:

— Ո՛չ, չեմ թողուր:

— Իսկ ձախ ձե՞ռքդ:

— Ան ալ չեմ թողուր:

— Կ'ուզե՞ս կոյր ըլլալ տասը հազար ռուպլիի համար:

— Աստուած պահէ՜ զիս... մէկ աչքս իսկ չէի տար մեծագոյն գումարի մը փոխարէն:

— Տե՛ս, ըսաւ ծերունին, Աստուած քեզի ի՛նչ մեծ հարստութիւններ տուած է, եւ սակայն վիճակէդ կը գանգատիս:

Թարգմ.
ԹՈԼՍԹՈ   Մ. Գ. ՄՕՋԵԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԻՒԱՆԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒԱՐԱԾ ՎԻՃԱԿԸ

Երբեք դիւանագիտութիւնը այս աստիճան շուարած վիճակ չէր ունեցած։ Դուցէ ասոր մէկ պատճառն ան է որ այժմ ոչ Անգլիոյ մէջ Կլատստոն մը, Պիքոնսֆիլտ մը կամ Սալիզպըրի մը կայ, ոչ Ֆրանսայի մէջ Կիզօ մը կամ Թիէր մը կամ Կամպէթթա մը կայ, ոչ Գերմանիոյ մէջ Պիզմարքի մը կամ Հօհէնլօհէ մը, ոչ Աւստրիոյ մէջ Մեթերնիք մը կամ Անտրաշի մը և ոչ Ռուսիոյ մէջ Կորչագոֆ մը կամ Կիրս մը կը գտնուի. որոնք իւր թափանցողականութեամբ մը ամէնէն դժուարակնճիռ խնդիրները կը լուծէին և բնաւ շուարման կամ շփոթութեան չէին մատնուեր, ինչպէս մատնուած կ'երեւին եւրոպական քաղաքականութիւնը վարելու պաշտօնական հանգամանք ունեցող արդի դիւանագէտները, որոնց մէջ չկայ մէկը որ իր փայլուն ու գերազանց իմացականութեամբ իշխէ և վարէ միւսները, ինչպէս վերոյիշեալ պետական մարդերը ըրած են իւրաքանչիւր իր ժամանակին մէջ։

Դիւանագիտութեան այս շուարած վիճակին երկրորդ պատճառն ալ անշուշտ այն է որ այժմու տէրութեանց և ոչ մէկը միւսներէն այնքան գերազանց և անբաղդատելի կերպով բարձր դիրք և հեղինակութիւն չունի, որ անդիմադրելի շեշտով մը վճիռ արձակէ որ և է հարցի լուծման համար և միւսները կամայ կամ ակամայ ստիպուին ընդունիլ, որով խնդիրները շուտ լուծուին, կնճիռները պարզուին և շուարում ու վարանոտութիւն առաջ չի գայ։ Ինչպէս, օրինակի համար, երբեմն Ֆրանսա կը վայելէր այդ առաւելութիւնը Նաբոլէոն Գ.ի ատեն, որ ապա անցաւ Անգլիոյ, երբ անոր աստղը մարեցաւ։ Ատեն մըն ալ Գերմանիա վայելեց այդ բարձրագոյն հեղինակութիւնը մինչ Պիզմարքը իր փառաց գագաթնակէտին վրայ էր, իսկ Անգլիա իր չքեղ համարած մեկուսացման մէջ կը գտնուէր։

Այլ այն օրէն ի վեր որ Եւրոպա զիրար հաւասարակշռող երկու խմբակցութեանց բաժնուեցաւ, վարանում, տատանում, անորոշութիւն, շուարում, մէկ խօսքով խնդիր մը լուծելու անկարողութիւն մը բաժին դարձաւ դիւանագիտութեան, ըստ որում յայտնի է թէ զիրար հակակշռող ոյժերը ոչինչ չեն կրնար շարժել կամ առաջ տանիլ։

Բայց և այնպէս ոչ մէկ ատեն դիւանագիտութիւնը հիմակուանին չափ կորսուած չէր իր ուղղութիւնը (orientation), զի ահա բովանդակ քաղաքական մթնոլորտը դիւրավառ կազերով լեցուած է, և սակայն չկայ մէկը տէրութիւններէն կամ անոնց գլուխը գտնուող դիւանագէտներէն՝ որ կարենայ դիզուած բարդութիւնները մէկդի ընել, հարթել ու սպառնացող վտանգներուն առաջքը առնել։

Անշուշտ այս ամէն չարեաց մեծագոյն պատճառը Իտալիան է, որ իր բացած անիրաւ պատերազմով ու անարդար յարձակումովը ո՛չ միայն վերիվայր ըրաւ տիրող կարգ ու սարքը, դաշինքներու և միջազգային պայմանագիրներու գոյութեան ու տեւականութեան վրայ դրուած հաւատքը ու վստահութիւնը, այլ եւ բոլոր դիւանագիտական աշխարհը մղեց անդամալուծիչ շփոթութեան մը ու կողմնացոյցը կորսնցուցած ըլլալու աստիճան ինքզինքը չգիտցողի յատուկ մտամոլոր վա-

---

سیاسیات عمومیه

حرب وتجارت

اسایش وسکونت برمملکتده حکمفرما اولور ایسه بالطبع اوراده اخذ واعطا دخی علی التدریج توسع ایتمکه باشلار ، چونکه حال مسالمتده خلق هیچ برشی ایله مشغول اولمیوب ، یالکز تأمین منافع جهتنی نظر اعتباره آلهرق ، اوکا کوره حرکت ایدر .

لکن برمحاربه ظهورنده احوال بوسبوتون بشقه برشکله منقلب اولور ، افکار عمومیه دائما هیجان وغلیانه مهیا ومساعد بروضعیتده بولنور بین الناس اسباب محاربه حقنده اوزون مباحثهلر جریان ایتمکه باشلایهرق ، بتون فکرلر صحنهٔ حربه انعطاف ایدر .

بالاده ذکر ایتدیکمز ایکی حالت روحیهدن کیملرك مستفید اولهجغنی دخی تدقیق ایتمك بالطبع ضروریدر ، شوحالت روحیهیی توضیح ایتمك اوزره کوزمزك اوکنده بولنان عثمانلی ـ ایتالیان محاربهسنی پیش تأمله آلالم :

ایتالیاده حرب طرفداری بولنان برصنف خلق موجوددر ، زیرا محاربه ومستملکاته مالك اولمق اك زیاده شوسرمایهداران صنوفی منافعنی تأمین ایدر .

ایتالیان فابریقهلرینك شرقده ، انکلیزلرك فرانسزلرك آلمانلرك رقابتنه مقاومت ایدهمهمکده اولدیغی آشکاردر .

ایشته بوسببدن ایتالیالیلر آفریقاده محصولات صناعیهلرینی استهلاك ایدهجك ممالك اله کچیرمك اوزره ، سرمایهدارلر محاربهدن مستفید اولانلر ایتالیاحکومتنی بویله آمال استیلاجویانه ایله حرکت ایتمکه سوق ایتدیلر .

فی الحقیقه ، محاربه وواسع ممالکه صاحب اولمق سرمایهدارلرك منافعنه موافق اولهبیلیر .

فقط ایشی موفقیتله نتیجه پذیر ایتمك ایچون بوقدری کافی اولاماز .

بالذات محاربه ایدهجك اولان خلقك طبقات سفلاسنی تشکیل ایدن عمله کروهنك شومحاربهده برکاری وارمیدر ؟

ایشته مسئلهنك اك مهم نقطهسی بوراسیدر .

اعلان حربی متعاقب ایتالیا سوسیالیستلرینك حقسزجه معاملهسندن طولایی حکومتنی پروتستو ودولت عثمانیهیه قارشی آمال صلحپرورانهسی ایچون اظهار توجه ایتمش اولدقلری ، بومهم نقطهیی توضیح ایتمك اوزره اك قوی بردلیل تشکیل ایدهبیلیر .

محاربه وتجارت یکدیکریله غیر قابل تألیف اولدیغی حالده ، ایتالیا حرب ایله تأمین منافع اقتصادیه ایتمك تشبثیله ، حربدن هیچ برصورتله استفاده ایدهمیهجك صنوف سفلایی ، وطنلرینی ترك واوزاق محللرده ایتالیان حکومت حاضرهسنك احتراصنه فدا اولملرینه مجبور ایدیور .

هرطرفده مدنیت ، بین البشر بر آسایش عمومی تأمین ایتمك اوزره ، واقع اولان جهد وغیرتلر ارهسنده قالقوبده الچقجهسنه بوقبیل منافع اقتصادیه ایچون مسالمت عمومیهیی خلدار ایتمك پك نامرد برجنایتی ارتکاب دیمکدر .

ذاتاً طرابلس غربه متوجهاً حرکت ایتمکده اولان ایتالیا عساکری میانده بر برودت موجود بولندیغنه دائر تظاهرات کورلمکدهدر ، شوحال ایله یولهچیقان برعسکرك کورهجکی شدتلی مقاومت ودلیرانه برمدافعهٔ نفس قارشوسنده بالطبع نکول ایدهجکنه حکم ایتمك موافق اذعاندر .

معمافیه ایتالیا حربی سنهلرجه امتداد ایدوب ، واقع اولان مقاومته قارشی طورمق اوزره بر سرمایهیهده مالك دکلدر .

بناءً علیه حرب نه قدر اوزار ایسه ایتالیانلر اودرجه چوق ضررلره دوچار اولهجقلردر .

هرسنه استقراض ایله موازنهسنی تأمین ایدن ایتالیا بودجهسنك ، شوصوك مصارف حربیهسیله نصل برتوازن حصوله کتیرهجکی زیادهسیله مهم برجهتدر .

اعلان حربدن بوکونه قدر مرور ایتمکده اولان هربرکون ایچون ، ایتالیا سفائن حربیهسی ، وعساکر بریهسی ایچون صرف ایدیلان مقدار مصارفك نهقدر جسیم اولدیغنی تصور ایتمك پك قولایدر ، بناءً علیه ایتالیا برطاقم اقتصادی منافع اله کچیرمك اوزره محاربهیه تشبث ایتدی ، فقط نتائج معکوسه قارشوسنه چیقنجه کندیده شاشیروب قالدی ، بونك ایچون ایتالیا بوکون شایان تأسف برموقعده بولنمقدهدر .

آ . قسطانیان

---

(۱۸۵)

عبدالحمید و شرلوق هولمس

اوچنجی قسم

سقوطه طوغرو

بشنجی فصل

خائن

— بودنائتی ارتکاب ایدهجکم یرده ئولمکی ترجیح ایدهرم ... دیو هایقیردم .

اجنبی قادین اعتدال دمنی غائب ایتمهیهرك سکونتله شویلهجه جواب ویردی :

— شاید مسئله یالکز شخصك اوزرنده اولسه ایدی دیهجك یوق ! فقط شو حرکتکله سنی سون بی کناه برقیز فدا اولیور ، واوقیزك شمدی چکمش اولدیغی اذیت واشکنجهلرك بتون مسئولیتی سکا عائددر ... عجبا شوحرکتك کوچوك برآلچقلقمیدر ؟ سن تهلکهدن قاچوب هربر مملکته التجا ایدهرك ایستهدیکك کبی یشایه بیلمك وسائطنی اله کچیرهبیلیرسك لکن سنی شدتلی وخالصانه سومش اولان برقیزی حبس واضطرابلرده براقیورسك و اوئولوم درجهسنده بولنان سفیل قیز سندن استمداد ایچون ایکی النی سکا اوزاتدیغنده ، استراحتنی بوزمامق ایچون کبرلك صاتهرق اهمیت ویرمیورسك .

دلآرایی جداً سومش اولسه ایدك ، اونی قورتارمق ایچون هرشیی کوزه آلهجقدك چونکه جدی وخالص برمحبت هرشیه غالب کلیر ،

شوسوزلر ینه فکریمی تشویش ایتدیلر .

بوکا قاپلامق اوزره یانندن همان آیریلوب حال انفراده ذهنمی طوپلامغه چالشیوردم .

دلآرانك حیاتی تحت تهلکهده اولدیغی وبنم کندینی قورتارمق اوزره وسائطه مالك اولدیغمه دائر برفکر ثابت وجودیمی ایجتدکجه بوسبوتون عقلم باشمدن چیقیوردی .

بتون کیجه دیوانهکبی اویقوسز زقاقلری سرسریانه طولاشهرق ، کچیردم ، ایرتسی کون او اجنبی قادین کلوب ینه بنی بولهرق ، شویلهجه قاندیرمغه باشلادی :

— اکر برخیانتده ایدهجك اولور ایسهك ، بوموقت برشی اولهجقدر ، چونکه سرایدهکی اسکی موقعنی احراز ایدر ایتمز ایقاع ایتدیکك فنالغی همان تلافی ایدهبیلیرسك ، دیدی .

شوصوك تشویق اوزریمه فوقالعاده تأثیر ایتدی ، وایقاع ایدهجکم مضراتی صوکره تلافی ایتمك فکری قارشوسنده خیانت وغمازلق کوزمه هیچ کورندی ، قادین مقاومتمك تدریجاً تناقص ایتدیکنی کوروب ، بنی قاندیرمق ایچون دها زیاده غیرت کوسترمکه باشلادی .

نهایت بن کندینه فوقالعاده برنومیدی ایله :

— فقط عبدالحمید ایله نصل مناسباتده بولنملی دیدیکمده ، اجنبی قادین جواباً :

— اوجهت چوق قولایدر طوغروصوفیا قومیسرلکنه کیدوب ، ندامتنی ودرسعادته عودت ایتمك اوزره آرزوکی بیلدیرهرك درسعادته عودت ایتمهکی سرایه بیلدیرلمسنی واورادن اوامر لازمه آلنمسنی عرض ایله ییلدیزدن ویریلهجك جواب اوزرینه نه یولده حرکت ایدهجکنی تعیین ایدرسك ، دیدی .

وبونك اوزرینه همان مراجعت ایتمهمی رجا ایتدی ، اویله بربحران روحیده بولنیورمکه برقوزونك اطاعتی کبی کیدوب ، اجنبی قادینك سویلهدکلرینی اجرا ایتمك اوزره قومیسری بولهرق ندامت ایتمکه حاضر اولدیغمی بیان ایتدم .

بالطبع تصور ایدرسکزکه قومیسرینی فوقالعاده بر احترام ایله قبول ایدوب ، شو آرزومی همان ییلدیزه باتلغراف بیلدیرهجکنی وعینی زمانده بنم دخی برندامت تلغرافی کشیده ایتمهمی توصیه ایتدی .

آرتق جریانه طوتلمش اولدیغمدن کری دونمك قابل دکلدر ، وقومیسرك ایستهدیکنی اجرا ایدوب همان برتلغراف یازهرق ، ییلدیزه کوندرلمك اوزره کندیسنه تودیع ایتدم ، ایکی کون صوکره جواب واصل اولمشدی .

عبدالحمید بنی نائل عفو ایتدکدن ماعدا سابق یاورلکمی دخی ابقا ایدوب ، بشیوز لیراده خرجراه ارسال ایتمشدی .

صوفیه قومیسرلکی بوخبری بکا بیلدیرهرك :

— شوکتمآب افندمزك بزه قارشی نهدرلو خیرخواهانه حرکت ایتدیکنی کورویورسکز ، لکن بوکا مقابل سزدن بالطبع برطاقم تعهدات ایستر .

قومیسرك شوسوزلری اوزرینه بن تیترهك برسسله :

— نه کبی تعهدات ؟ دیدم .

— اول امرده بردها صورت قطعیهده کیزلی قومیتهلر ایله مناسباتده بولنمیهجغنه وشوکتمآب افندمزه هیچ برآلچقلق ایتمیهجکنه دائر سوز ویرملیسك .

— بوبابده ناموسم اوزرینه یمین ایتمکه حاضرم ، دیکمده :

قومیسر جواباً :

— فقط بوقدری کافی دکل حکومته وپادشاهمزه قارشی اجرای فعالیت ایتمکده اولان اشخاص مضرهیی تأثیرسز براقمق و اونلرك دنی افعالنك اوکنی آلمق اوزره ، اللدن کلدیکی قدر بزه معاونت ومظاهرتده بولنملیسك ، دیدی .

کورمش اولدیغکز وجهله ، شوسوزلر برغمازلق ایتمك ایچون عادتا برتکلیف ایدی ، برآن هیچ برجواب ویرمیهرك سکوت ایتدی .

قومیسر بك سوزینه دوام ایدهرك :

— شوشرط اساس اولمادقجه شوکتمآب افندمزك الطافنه نائل اولمق قابل دکلدر ، دیو جواب ویردیکنده :

— نه طلب ایتدیککزی واضح صورتده بیلدیریکز ، دیدم .

قومیسر بوسوزلرم اوزرینه :

— سزدن پك طبیعی برشی طلب اولنهجق ، یعنی کیزلی قومیته اعضاسی حقنده سزدن معلومات ایستهنلدیکی تقدیرده ، همان بیلدکلریکزی سویلهیهجکسکز ، دیدی .

بن دخی قومیسره خطاباً :

(مابعدی یارین صباح)

استخراجاً طبعی ممنوعدر

բանտատութեան մը, որ մանաւանդ ա՛լ աւելի չէզոքացաւ ու կնճռոտեցաւ, երբ Իտալիա ի լրումն ամենայն չարեաց եւ կցումի յայտարարութիւնն ալ ըրաւ, ստեղծելով այդ կերպով քաղաքական լաբիւրինթոս մը, որմէ դուրս ելլելու համար Արիադնէի դերձանն անգամ չբաւէ գուցէ։ Վասն զի ի՛նչ ըսելիքնին եւ ի՛նչ ընելիքնին իսկ չգիտեն տէրութիւնները այս աստիճան աննախընթաց ու չսպասուած իրողութեան մը հանդէպ, որ այսպէս յանկարծ մէջտեղ կ'ելլէ տարօրինակ երեւոյթով մը, ինչ որ դիւանագիտական արուեստն ու իր պատմութիւնը երբեք չէր նախատեսած։

Հապա այն սպառնալիքը՝ զոր կ'ընէ Իտալիա օսմանեան ջուրերը նաւատորմիղ ղրկել ու կղզիները եւ ծովեզերեայ քաղաքները ռմբակոծել կամ պաշարել յայտարարելով՝ ալ աւելի չի՞ կնճռոտեր միթէ դիւանագիտութեան գործը, քանի որ յայտնի է թէ այդ պարագային, եթէ երբեք գործադրել յաւակնի իր սպառնալիքը եւրոպական բոլոր տէրութեանց եւ ժողովրդոց քաղաքական ու տնտեսական ներկայ ու ապագայ շահերը ու ծրագիրները առհասարակ կը վտանգուին քիչ կամ շատ ուղղակի կամ անուղղակի, մօտէն կամ հեռուէն։

Բայց արդի միջազգային քաղաքականութիւնը զիրար հակակշռող ոյժերուն ժխտական արդիւնքով այնպիսի վիճակ մը առած է, որ տէրութիւնները չեն կրնար Իտալիոյ ըրածին կամ ընելիքին ոչ հաւանութիւն տալ եւ ոչ զլանալ. կամ Թուրքիոյ ոչ դրապէս թեր ելլել եւ ոչ դէմ գալ, այլ ամէն բան բախտին ձգել, եւ ըսել թող երթայ ո՛ւր որ կ'երթայ։

Ահա այսպիսի կացութեան մը հանդէպ է որ խիստ վայելչօրէն կը պատշաճի արեւելեան այն առածը որ կ'ըսէ. «խենթ մը քար մը նետեց հորը, հարիւր իմաստուններ հաւաքուեցան, չկրցան հանել»։ Արդարեւ Իտալիան ալ խնդիր մը ստեղծեց, զոր բոլոր աշխարհի իմաստունները — դիւանագէտները — միանալով չեն կրնար լուծել։ Տխուր ապացոյց դիւանագիտութեան ընթացուած կարողութեան ակներեւ սնանկութեանը, որուն նմանը գտնելու համար չենք գիտեր թէ քանի՛ դար առաջ կամ ետ երթալու է։

ՄԱՐԳՈՍ ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԹՈՒՐՔԵՒԻՏԱԼԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Մինչեւ հիմա իտալական ո եւ է մարտանաւ չէ տեսնուած Արշիպեղագոսի եւ Եգէականի ջուրերուն մէջ։ Ճշդիւ չի գիտցուիր թէ ո՛ւր կը գտնուի իտալական մարտանաւը։ Թուրք թերթի մը ըսածին նայելով, իտալական ջուրերուն մէջ կեցած է ան, եւ հրամանի կը սպասէ ճամբայ ելլելու համար։ Սակայն եւրոպական տէրութիւնները կը հակառակին նաւային այդպիսի գործողութեան մը, որուն Իտալիա պիտի ձեռնարկէր անտարակոյս, եթէ ազատ ըլլար իր շարժումներուն մէջ։ Միւս կողմէ Նախարարաց Խորհուրդը իր առջի օրուան նիստին մէջ խորհրդակցութիւններ կատարեց այն միջոցներուն վրայ, զորս ի գործ պիտի դնէ, եթէ երբեք Իտալիա փորձէ Արշիպեղագոսի մէջ տարածել պատերազմը։ Նախարարաց Խորհուրդի նիստին մէջ նկատի առնուեցան արտասահմանի օսմ. դեսպաններէն եւ Ափ. Տրիպոլսէն հասած տեղեկութիւնները կացութեան մասին։ Թուրք թերթերու ըսածին նայելով, Օսմանցիներուն կացութիւնը նպաստաւոր է Ափրիկեան Տրիպոլսի մէջ։

⁂ Մաքէն Համբէն նոյեմբ. 17 թուակիր հեռագիր մը ստացած է, որուն համաձայն, Եգէական ծովուն մէջ կատարուելիք նաւային գործողութիւնը յետաձգուած է, որպէս զի ծանր խռովութիւններ չծագին Պալքաններուն մէջ։ Տէրութեանց կ. Պոլսոյ դեսպանները կը ջանան հաշտութիւն կնքել։ Եթէ երբեք այդ ջանքերը ապարդիւն ըլլան, Իտալիան իր յարձակման ծրագիրը պիտի գործադրէ Եգէական ծովուն մէջ։

⁂ Սթէֆանի գործակալութիւնը նոյ. 15 թուակիր սա հեռագիրը ստացած է Տրիպոլսէն.— Գիշերը անձրեւ տեղաց։ Թշնամին ո եւ է գործողութիւն չկատարեց։ Այս ցերեկ անձրեւը շարունակեց։ Թշնամիին կողմէ հրացանի քանի մը հարուածներ պարպուեցան մեր ամրաշէն զինուորներուն վրայ, բայց ապարդիւն կերպով։ Մերթ ընդ մերթ Թուրքերը թնդանօթի հարուածներ կ'արձակէին։ Այն-Ջարայէն հասած մեր տեղեկատուներէն մէկը յայտարարեց թէ ինք ալ տեսած էր որ արաբական եւ թրքական ոյժեր կային հոն, բայց չկրցաւ անոնց թիւը ճշդել։ Այդ տեղեկատուն միայն սա չափը տեսած է որ այդ ուժերը լաւ պատսպարուած էին եւ իրենց տրամադրութեան տակ ունէին ուժեղ թնդանօթ։ Ուրիշ տեղեկատուներու ըսածին նայելով, Այն-Ջարայի մէջ զրոյց կը շրջի թէ մօտերս Սուրիայէն ազդեցիկ պետ մը հասած է 6000 ձիաւորներով։ Թօպրուքի մէջ հրացանի հարուածներ արձակուած են յառաջապահներուն միջեւ։ Տէրնայի մէջ մեր պահակագունդերէն մէկը ընդհարում մը ունեցած է թշնամի խումբի մը հետ։ Մեր զինուորներէն մէկ հոգի վիրաւորուած է։ Օգնական զինուորներ ցամաք հանուած են Թօպրուքի եւ Տէրնայի մէջ։

⁂ Օսմ. գործակալութիւնը Տրիպոլսէն սա հեռագիրը ստացած է նոյեմբ. 16 թուով եւ Տէհիրպաթի ճամբով.— Ամէն օր կռիւներ տեղի կ'ունենան Տրիպոլսի մէջ, Իտալացիներու հարաւ. արեւելեան ճակատներուն վրայ, զորս մեր զինուորները կը նեղեն միշտ։ Երեքշաբթի եւ չորեքշաբթի, մեր զինուորները յարձակում գործեցին Ֆէշլումի մզկիթին մօտ։ Զօրաւոր թնդանօթ եւ մեծ քանակութեամբ ռազմամթերք առնուեցան մեր պատերազմիկներուն կողմէ, որոնց թիւը հետզհետէ կ'աւելնայ ներսերէն եկած ցեղերով։ Քոլերան մեծ աւեր կը գործէ Իտալացիներուն մէջ։ Անոնք չեն համարձակիր քաղաքէն դուրս քայլ մը իսկ յառաջանալ։ Մեր զինուորներուն ռազմագիտութիւնը սա բանին մէջ կը կայանայ. զանոնք քաղաքէն դուրս հանել եւ ճակատամարտ մղել։ Իտալական ընդհ. սպարապետը յառաջապահներուն եւ հետադօտիչ խումբերուն տեղ կը դնէ նոր հասած օգնական զինուորները. անկէ առաջ ժամանած զինուորները չեն ուզեր Թուրքերուն հետ կռուիլ, քանի մը ընդհարումներէ յետոյ։ Իտալացիները այդ դժուարութեանց պատճառաւ կը փորձեն մեր զինուորներուն պարենաւորումը արգիլել, բայց մեր բոլոր սպաններուն կարծիքով, իտալական այդ հնարքը յաջողութիւն չի գտներ։ Մեր պարենաւորումը ապահովուած է։ Թուրքեւարաբական բանակատեղին մէջ սա համոզումը կը տիրէ թէ վերջնական յաղթանակը մենք պիտի տանինք։

⁂ Սթէֆանի գործակալութիւնը Տրիպոլսէն սա հեռագիրը ստացած է նոյեմբ. 16 թուով. — Կատարեալ հանդարտութիւն կը տիրէ։ Կը հաւաստուի թէ Այն-Ջարայի եւ շրջականներուն ռմբակոծութեան ատեն մեր ռումբերը շատ վնաս հասցուցած են։ Խիստ միջոցներ ձեռք առնուած են զէնք ունեցողներուն նկատմամբ։

⁂ Բարիզէն առջի օրուան թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ թէ, առնուած տեղեկութեանց համաձայն, թշնամութիւնները կը շարունակուին Տրիպոլսի շուրջը, առանց վճռական արդիւնքի։ Սակայն Թուրքերուն եւ Արաբներուն հերոսական դիմադրութիւնը ցոյց կուտայ թէ Իտալացիները մեծ դժուարութեան պիտի հանդիպին, երբ երկրին ներսերը յառաջանան։ Իտալական կառավարութիւնը համոզուած ըլլալով թէ Թուրքիա տրամադիր չէ իր ուզած պայմաններով հաշտութիւն կնքելու, որոշած է քիչ ատենէն նաւային գործողութեան ձեռնարկելու։ Պատերազմական Խորհուրդ մը գումարուած նաւատորմին հրամանատար ծովակալ Օպրիի նախագահութեամբ։

⁂ Վիէննայէն երէկի թուով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ 1908ի ծովային զինուորները վար դրուած են եւ պահեստի նաւատորմը պատերազմական վիճակի մէջ կը գտնուի։

⁂ Բարիզի լաւատեղեակ շրջանակներուն մէջ կը հաւաստեն թէ Իտալիա յետաձգած է Եգէականի մէջ կատարելիք նաւային գործողութիւնը։ Ոմանց կարծիքով, այդ որոշումը նշան մը կը համարուի թէ բանակցութիւնները յաջող ճամբու մէջ են։

⁂ Սթէֆանի գործակալութիւնը կը հերքէ Թրիպունայի սա լուրը թէ իտալական նաւատորմը Տարտանէլի առջեւ երեւցած ըլլայ։

⁂ Նոյէ Ֆրայէ Բրասէի Պոլսոյ թղթակիցը կ'ըսէ թէ Միտիլլի, Հռոդոսի, Սամոսի եւ Քիոսի մէջ մեծ թիւով զինուոր եւ լեռնային թնդանօթներ կը գտնուին։ Վերջին օրերը շատ մը զինուոր ղրկուած է Արշիպեղագոսի կղզիները։ Տիքիլիէն Միտիլլի ղրկուած են բազմաթիւ զինուոր եւ ուժեղ թնդանօթ։ Աթէնքի Պատրիս թերթն ալ կ'ըսէ թէ ասկէ առաջ 7700 զինուոր եւ 400ի չափ ոստիկան-զինուոր կային Միտիլլի մէջ։ Վերջերս ասոնց թիւը աւելցուած է ու 2000 Իսլամներ ալ զէնքի տակ կանչուած են իբր կամաւոր, կղզին պաշտպանելու համար։ Որոշուած է առանց դիմադրութեան չի յանձնել կղզին, եթէ երբեք թշնամի նաւատորմը անակնկալ յարձակում մը գործէ։

⁂ Երէկուան Թէնսիսաթ թերթը հաւանական գտնելով Արշիպեղագոսի մէջ նաւային գործողութիւն մը, կը պահանջէ որ կղզիները լաւ պաշտպանուին ու պէտք եղած թիւով զինուորական ուժ ղրկուի հոն, եւ ոչ թէ առաքումները դանդաղօրէն կատարուին, ինչպէս կ'ըլլայ հիմա, որպէս զի Տրիպոլսի պէս յանկարծակիի չգան կղզեցիները։

⁂ Օսմ. կառավարութիւնը որոշեց որ երբ տէրութիւններէն մէկը նպաստաւոր պատասխան տայ Ափրիկեան Տրիպոլսի կցման մասին եղած յայտարարութեան, այդ տէրութեան հպատակները պիտի կորսնցնեն ամէն առանձնաշնորհում եւ քաբիթիւլասիոններէն չպիտի կրնան օգտուիլ։ Այդ պարագան տէրութեանց զեկուցուած է։

⁂ Վիէննայէն առնուած տեղեկութեանց նայելով, Ափրիկեան Տրիպոլսի կցման յայտարարութեան մասին տէրութեանց բռնած ընթացքը մեծ ջղագրգռութիւն առաջ բերած է Հռոմի մէջ։ Լրագիրներէն շատերը կը գրեն թէ կցման խնդրին մէջ Գերմանիա եւ Աւստրիա խաբած են Իտալիան։ Թագաւորը Հռոմ դարձին, նախարարապետին եւ արտաքին գործոց նախարարին հետ երկար տեսակցութիւն մը ունեցած է։ Ատոր վրայ, նաւատորմին մեկնումը յետաձգուած է։

⁂ Իտալական Ավանթի լրագիրը կ'ըսէ թէ Վենետիկի նաւահանգիստը թափուր է, Արեւելքի հետ վաճառականութիւնը դադրած ըլլալուն համար։ 1500 բեռնակիրներ անգործ մնացած են։ Պաքիրայի լուցկի գործարանը 300 աշխատաւոր ճամբած է գործ չըլլալուն համար։

⁂ Օսմ. կառավարութիւնը որոշած է ի հարկին բոլոր իտալահպատակները վտարել Թուրքիայէն, եթէ երբեք Իտալիա նաւային ցոյց ընէ Եգէականի մէջ։ Այդ մասին հրահանգներ տրուած են ոստիկանական պաշտօնեաներուն, որպէսզի իտալահպատակներուն ցանկը պատրաստեն իրենց անուններով, մականուններով եւ բնակատեղիներով ու ոստիկանական անօրէնութեանց ղրկեն։

⁂ Հռոմէն կը հեռագրեն թէ իտալական կառավարութեան ստացած տեղեկութեան համաձայն, Տրիպոլսի շուրջը համախմբուած օսմ. պատերազմիկներու թիւը 60,000 հոգի կ'ենթադրուի։ Օդաչու Բիացա հետազօտութիւններ կատարելով հասկցած է թէ Օսմանցիները շատ մը ուղտեր ունին իրենց տրամադրութեան տակ։

⁂ Բարիզէն արժանահաւատ աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ իտալական նաւատորմը Իտալիոյ ջուրերուն մէջ կը գտնուի, սակայն նաւահանգիստներէն հեռու, ծովուն բացերը կեցած է։ Անթել հեռագրի միջոցաւ ցամաքի հետ շարունակական հաղորդակցութեան մէջ է։ Եթէ նաւատորմը մեկնելու հրաման ստանայ, անթել հեռագրով պիտի տրուի այդ հրամանը։

⁂ Հինգ հազար հոգինոց միթինկ մը գումարուած է Իտալիա, Ափրիկեան Տրիպոլսի մէջ իտալացի զինուորներու կրած յաջորդական պարտութիւններուն պատճառաւ։ Ցուցարարները որոշած են զինուոր չտալ ու ապստամբիլ։ Ատոր վրայ, ցուցարարներէն շատերը ձերբակալուած են եւ պաշարման վիճակ հրատարակուած է։

⁂ Հռոմէն կը հեռագրեն թէ 10,000 հետեւակազօրք կազմ ու պատրաստ են, Արշիպեղագոսի մէջ կատարուելիք նաւային գործողութեան մասնակցելու համար։

⁂ Ինչպէս յայտնի է, օսմ. մաքսատուններուն հրաման տրուած էր հարիւրին հարիւր մաքս առնելու իտալական ապրանքներէն։ Սակայն Իտալացիները սա հնարքին դիմած են, այդ ծանր մաքսատուրքը չվճարելու համար։ Իտալական ապրանքները ուղղակի Թրիէսթէ կը ղրկեն եւ հոն ապրանքներու ձեւը փոփոխութեան ենթարկելով աւստրիական վաճառանիշ կը դնեն վրան ու օսմ. մաքսատուները կ'ուղարկեն։ Այդ հնարքը հասկցուած ըլլալով հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուած են։

⁂ Լոնտոնի քաղաքական շրջանակներուն մէջ կը գնահատուի այն կորովամտութիւնը, զոր օսմ. կառավարութիւնը ցոյց կուտայ Իտալիոյ ըրած սպառնալիքներուն հանդէպ, պատերազմական գործողութիւնները տարածելու մասին։ Նոյնպէս մեծապէս կը գնահատուի այս առթիւ օսմ. մամուլին գործածած չափաւոր լեզուն։ Սթանտարտ սա տողերը կը գրէ. «Իրաւ է որ տէրութիւնները չարգիլեցին Իտալիոյ ասպատակութիւնը, սակայն պատերազմական գործողութեանց ընդարձակման մասին այդպէս չպիտի ընեն։ Ոչ մէկ եւրոպական տէրութիւն չի կրնար մասնակցիլ այդ բանին»։ Իվնինկ Նիուզ կ'ըսէ. «Եթէ երբեք Իտալիա տէրութեանց հաւանութեան հակառակ շարժի, իրական միջամտութիւն մը պիտի ըլլայ։ Այն ատեն հաշտութիւնը Իտալիոյ հանրային կարծիքին պահանջածէն տարբեր կերպով պիտի կնքուի։

⁂ Անցեալ կիրակի օր Պէյրութ մեծ յուզման եւ իրարանցումի մատնուած է սա հեռագրական լուրին վրայ թէ իտալական նաւատորմը ցոյցեր պիտի ընէ Սուրիոյ ծովեզերքին առջեւ։ Բազմաթիւ ընտանիքներ դէպի Լիբանան փախած են։ Ոմանք զօրանոց երթալով պահանջած են որ զէնք տրուի իրենց։ Կուսակալին փոխանորդը յայտարարութիւն մը հանելով հանդարտեցուցած է ժողովուրդը։ Մօտակայ քաղաքներէն հեռագիրներ ուղղելով Պէյրութ, յայտարարած են թէ օգնութեան պիտի հասնին եւ ազգովին պիտի պաշտպանեն քաղաքը։ Այդ իրարանցումին մէջ զինավաճառները լաւ գործ տեսած են։

⁂ Առջի օր Սելանիկէն կառախումբով Պոլիս ժամանեցին Տրիպոլսեցի 170 փախստականներ։ Ատոնք իտալացիներու կողմէ վտարուած, նախ Նափոլի, յետոյ Թրիէսթէ ղրկուած էին, ուրկէ ցամաքի ճամբով Պոլիս եկած են։ Մեծ մասը կիներ ու տղաք են, ապրուստէ բոլորովին զուրկ։ Ոստիկանութիւնը Սիրքէճիի օթէլները տեղաւորեց զանոնք եւ ուտելիք բաժնեց։

ՀԱԳԳԸ ՓԱՇԱՅԻ ԴԱՀԼԻՃԸ

Նախորդ դահլիճին դէմ եղած ամբաստանութիւնները քննող Երեսփ. Բ. ճիւղը առջի օր գումարուելով նկատի առաւ Բրէվէզայի երեսփոխան Համտի պէյի թագրիրը, որ կը պահանջէ լուսաբանել թէ իտալական վերջնագիրը տրուելէ երկու օր յետոյ ինչո՞ւ հրաման տրուած էր որ Բրէվէզայի ծովածոցը գտնուող եւ ամրոցները պաշտպանելու յատկացուած չորս թորփիլանաւերը ու Քարատուլուսը Կառայ զբօսանաւը Բէշտաշէի եւ Շէնքինի նաւահանգիստները երթային, ուր ամրութիւններ չկան։ Երեսփոխան Համտի պէյ բացատրութիւններ տուաւ իր թագրիրի բովանդակութեան մասին։ Բայց երեսփոխանը պաշտօնապէս հրաւիրուած չըլլալուն, անոր բացատրութիւնները չարձանագրուեցան ատենագրութեան մէջ։ Բ. Դուռը նախապէս ծանուցած էր թէ պատերազմի յայտարարութենէն առաջ Ափ. Տրիպոլսի մասին փոխանակուած պաշտօնագիրներուն պատճէնները կ'առնուէին, Երեսփոխանական Բ. ճիւղին ղրկուելու համար։ Արտաքին գործոց Նախարարութեան դիւանապետ Սալիհ պէյ ներկայանալով յայտարարեց թէ շատ երկար պիտի տեւեն ընդօրինակուելիք գրութիւնները, որոնք բազմաթիւ են, ուստի լաւ պիտի ըլլայ որ Երեսփ. Բ. ճիւղէն մէկ քանի հոգի գան տեսնեն կարեւոր պաշտօնագիրները եւ անոնք միայն ընդօրինակուին։ Բ. ճիւղը երկար խորհրդակցութենէ յետոյ որոշեց որ այդ պաշտօնագիրներուն պատճէնները ամբողջութեամբ յանձնուին։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ

Կրթական նախարարը առջի օր իր պաշտօնակիցներուն զեկոյց թէ հրաժարական պիտի տայ, եթէ վստահութեան քուէ չստանայ Երեսփ. Ժողովէն։ Նախարարը առջի օր սա յայտարարութիւնը ըրած է Սթանպուլի մէկ խմբագրին. «Երէկուան (չորեքշաբթի) քուէարկութիւնը մեծ զարմանք պատճառեց ինծի, որովհետեւ այդ բանին չէի սպասեր։ Գալով ինծի, իմ տեսակէտիս վրայ կը պնդեմ եւ մտադիր եմ հրաժարելու, եթէ երբեք ուզած վստահութեան քուէս չտրուի Երեսփ. Ժողովէն»։ Իթթիհատը այսօրուան գումարումին մէջ այդ խնդրով պիտի զբաղի։

ՄԵՏՐԱՊՕԼԻՏԻՆ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Իթթիհատի պատկանող հինգ յոյն երեսփոխաններու պահանջումով, որոնք հրաժարման սպառնալիք ըրած էին, Կրէվէնայի գայմագամ Մէհմէտ Ալի պէյ պաշտօնանկ եղած է, մետրապոլիտին սպանութենէն անմիջապէս ետքը հետապնդում ըրած չըլլալուն համար։ Նոյնպէս պաշտօնանկ եղած է տեղւոյն ոստիկան-զինուորներու հրամանատարը։

⁂ Սելանիկէն կը գրեն թէ նոյեմբ. 11ի իրիկունը գնչու մը Նէա Ալիթիա թերթին խմբագրութեան յանձնած է նամակ մը, որուն մէջ ըսուած է թէ խմբագիրը լաւ կ'ընէ եթէ Կրէվէնայի մետրապոլիտին սպանութեան վրայ բան չգրէ այլեւս, եթէ ոչ կեանքը վտանգի մէջ է։ Նոյնպէս նամակին մէջ յանձնարարուած է որ խմբագիրը Սելանիկի մետրապոլիտին խորհուրդ տայ իր թեմական գիւղերը չնովուիլու, որովհետեւ կրնայ վիճակակից ըլլալ Կրէվէնայի մետրապոլիտին։ Այդ նամակին ստորագրութիւնն էր «Յունասէր սպայ մը»։ Խմբագիրը ոստիկանութեան յանձնեց նամակը եւ գնչուն ընդհուպ ձերբակալուեցաւ։ Գնչուն յայտնեց թէ նամակը Ռումէնի մը կողմէ տրուած էր իրեն։

ՉԷՔԻ ՊԷՅԻ ԴԱՏԻՆ ՇՈՒՐՋ

Ինչպէս յայտնի է, սպաննուած Զէքի պէյի անցեալ դատավարութեան միջոցին որոշում տրուած էր պատերազմական Նախարարութենէն տեղեկութիւն առնել Օսմ. Քոմիթէի Հալէպի պատուիրակ Միւմթազ պէյի անցեալի մասին, որ Զէքի սպանութեան գործին խառնուած է։ Պատերազմական Նախարարութիւնը տեղեկագրած է թէ Միւմթազ պէյ սպանութեան մը առթիւ դատապարտուած եւ Սահմանադրութեան հռչակումէն յետոյ ներման արժանացած էր, սակայն իր զինուորական աստիճանը ետ դարձուած չէ։ Ալեմտար կ'իմանայ թէ Միւմթազ պէյ Եգիպտոս խոյս տուած է։ Նոյնպէս Եգիպտոս փախած է միւլազիմ Շէրէֆֆէտտին պէյ, առարկելով թէ Ափրիկեան Տրիպոլիս կ'երթայ, թշնամիին դէմ կռուելու համար։ Այդ երկու անձերը հասկնալով որ վկայ Հաճի Ալի էֆ. ի՛նչ տեսակի յայտնութիւններ պիտի ընէր իրենց դէմ, կծիկը դրած են, դրամական աջակցութիւն գտնելով կարգ մը շրջանակներու մէջ։ Պատերազմական Նախարարութիւնն ալ տեղեակ է եղեր անոնց մեկնումին։ Կ'ըսուի թէ պատերազմական Նախարարութեան սնտուկէն 500 ոսկի յանձնուած է։

ԻՇԽԱՆ ՍԱՊԱՀԷՏՏԻՆ

Իշխան Սապահէտտին, որ Բարիզ կը գտնուի հիմա, իր շուրջը գտնուող անձերէն մէկուն յայտարարած է թէ մտադիր է Պոլիս անցընելու ձմեռը։

ԹԱՆԿԱԳԻՆ ՔԱՐԵՐ

Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կատարեց Մեծ Շուկային մէջ անթիքաճի Կարապետ էֆ.ի խանութը, որ առանց արտօնութեան Իզմիթի շրջակաները հետազօտութիւն կատարած եւ թանկագին քարեր երեւան հանած էր։ Ոստիկանութիւնը այդ թանկագին քարերը գրաւեց։ Կայս. Թանգարանը մեծ արժէք մը կ'ընծայէ այդ քարերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱՏՈՒՐՔԸ

Հոկտեմբեր ամսուան մէջ 104,661 ոսկի գանձուած է կալուածատուրքէ։ Անցեալ տարի նոյն ամսուան մէջ 96,451 ոսկիի գանձում եղած էր։

ՀԱԿԱՀԵԼԼԷՆ ՊՈՅՔՕԹԸ

Սելանիկի պոյքօթաջի Քէրիմ աղա շոգենաւային ընկերութեանց գործակալներուն ծանուցած է թէ հելլէնական ապրանքներուն դէմ մղուած պոյքօթը դադրեցուցուած է։

ԱՍՊԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ

Հին րէժիմի օրով Չէնկիլէրի կողմը հաստատուած Տաղիստանցի Թաթարներ ասպատակութիւններ կը գործեն։ Ատոնք փէտայիի խումբեր կազմած, սպաննութիւններ կ'ընեն եւ անցորդներ կը թալլեն, սարսափի մատնելով ժողովուրդը։ Քանի մը Հայեր ալ զոհ գացած են։

ԱՆՊԱՐՏ ԱՐՁԱԿՈՒԱԾ

Բերայի Պատժական Ատեանը անպարտ արձակեց Բերայի ոստիկաններէն Իպրահիմ էֆ.ն, որուն դէմ դատ բացած էր հելլէնական հիւպատոսարանի պաշտօնեաներէն Պ. Քոնտոսանոս, ամբաստանելով թէ զինքը ծեծած է։

ԻՍԼԱՄԱՑԱԾ ԻՏԱԼՈՒՀԻՆ

Բանկալթի բնակող իտալուհի մը, Օր. Ժօզէֆին Սէմինաթի, իսլամական կրօնքը ընդունած է։ Պաշտօնական ձեւակերպութիւնները կատարուած են։

ԳՈՀԱՐԵՂԷՆԻ ՄԱՔՍԱՆԵՆԳ

Առջի օր Մէսաժըրի շոգենաւով ժամանած ուղեւորի մը վրայէն 2000 ոսկիի գոհարեղէն գտնուեցաւ։ Մաքսային վարչութիւնը գրաւեց զանոնք իբր մաքսէն փախցուած ապրանք։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ

Այս օրերս գողութեան դէպքերը շատցած են Կէտիկ Փաշայի կողմը։ Գիշերա-

---

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ 202

ԱՊՏԻՒԼ ՀԱՄԻՏ ԵՒ ՇԵՐԼՕՔ ՀՈԼՄՍ

ՀԵՂԻՆԱԿ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ
ԴԷՊԻ ԱՆԿՈՒՄ

ԳԼՈՒԽ Դ.
ՄԱՏՆԻՉԸ

Ապտիւլ Համիտ վերջապէս յաջողեցաւ մեր մէջէն մատնիչ մը ձեռք ձգելու եւ մատնիչ մը որ տեղեակ է մեր բոլոր գաղտնիքներուն եւ անոր շնորհիւ այժմ գիտակցաբար կը գործէ... եթէ այսպէս շարունակուի, հետզհետէ ամէնքս ալ կրնանք ձեռք իյնալ եւ անօգուտ կերպով զոհուիլ, առանց մեր սուրբ նպատակին հասնելու... սիրելի ընկերներ պէտք է որ վճռական որոշում մը տանք։

Այս խօսքերը խորին ուշադրութեամբ լսուեցան։ Ամէնուն դէմքին վրայ անձկութիւնը գրոշմուած էր եւ ո՛չ ոք կը համարձակէր խօսք առնել եւ խօսիլ։

— Կա՛մ այն է որ ամէնքս պէտք է թողունք փախչինք, շարունակեց Սալիհա, եւ կամ այն է որ պէտք է մեր վերջին ճիգը թափենք...

— Մեր ընկերներուն մէջ չեմ կարծեր թէ մէկը գտնուի որ վտանգին առջեւէն փախչելու վատութիւնը ունենայ, ըսաւ Արիֆ։

— Ամէնքս ալ պատրաստ ենք մեր կեանքը զոհելու հայրենիքի եւ ազատութեան համար, աւելցուց Սատըք։

Նոյն միջոցին սպասուհին դուռը բացաւ եւ Սալիհա հանըմի այցաքարտ մը ներկայացուց։ Տիկինը քարտին վրայ աչք մը նետելէ ետքը ըսաւ.

— Անմիջապէս զինքը ներս հրամցուր։

Յետոյ, իր ընկերներուն դառնալով աւելցուց.

— Շէվքէթն է եկողը, անպատճառ կարեւոր լուր մը ունենալու է։

Շէվքէթ հազիւ քսանըհինգ տարեկան ուսեալ եւ եռանդուն երիտասարդ մըն էր, որ շնորհիւ իր հօրը գրաւած բարձր դիրքին՝ յաջողած էր Եըլտըզի պալատը պաշտօնի կոչուիլ կայսերական քարտուղարութեան մէջ։ Իր ուշիմութեան շնորհիւ քիչ ժամանակուան մէջ կրցած էր բաւական կարեւոր դիրք մը ունենալ եւ մանաւանդ սիրելին դառնալ Թահսին փաշայի որուն կատարեալ վստահութիւնը կը վայելէր։ Եւ սակայն Շէվքէթ իր դպրոցական շրջանէն սկսեալ ջերմ ու հաւատացեալ յեղափոխական մըն էր ու այդպէս ալ մնացած էր հակառակ Եըլտըզի մէջ պաշտօն ստանալուն։ Իր դպրոցական ընկերներէն ոմանք աքսորուեր, ուրիշներ անյայտացեր էին, մէկ քանիներ ալ Եւրոպա ապաստանած էին։ Շէվքէթ միշտ յաջողած էր այդ յեղափոխական գաղափարակիցներուն հետ յարաբերութիւն մշակել, առանց ինքզինք վտանգելու եւ շատ անգամ իր գրաւած դիրքին շնորհիւ, անոնց մեծապէս օգտակար ըլլալ։ Իր անձնուիրութեան եւ անկեղծութեան այնպիսի փայլուն ապացոյցներ տուած էր որ այժմ Սալիհա հանըմ եւ իր ընկերները զայն իբրեւ իրենց սրտակից ընկերը կը նկատէին եւ երբեք չէին վարանիր իրմէ ծառայութիւններ խնդրելու, զորս յօժարակամ կը կատարէր։

Երբ սրահէն ներս մտաւ Շէվքէթ յուզուած կերպարանք մը ունէր եւ այդ բանը բոլոր հոն եղողները իսկոյն նշմարեցին։

— Ի՞նչ լուր կը բերես մեզի, խռոված երեւոյթ մը ունիս, ըսաւ Սալիհա, երիտասարդը բարեւելէ ետքը։

— Արդարեւ խիստ կարեւոր լուր մը պիտի հաղորդեմ։

— Խօսէ՛ տեսնենք։

— Թիֆնաման Զիա փաշա վերադարձաւ պալատ։

— Ե՞րբ։

— Երէկ առտուընէ ի վեր։

— Բայց ինչո՞ւ մինչեւ հիմա այդ լուրը չհաղորդեցիր... գիտես թէ որքա՛ն կարեւոր էր եւ եթէ երէկ առտու իմացած ըլլայինք, գուցէ շատ մը դժբախտութիւններու առաջքը կրնայինք առնել։

— Այո՛, բայց անկարելի էր առանց կասկածի տեղի տալու պալատէն հեռանալ եւ ատոր համար ստիպուեցայ մինչեւ հիմա գալուստս յապաղել։

— Ինչ որ է, պատասխանեց Սալիհա հանըմ ներողամիտ ժպիտով մը, բերած լուրդ մեզի համար այնքան կարեւոր է որ կը ներենք յապաղումդ։ Հիմա ըսէ՛ տեսնենք թէ այդ մատնիչը ի՞նչ կ'ընէ հոս հասնելէն ի վեր։

— Իրա՛ւ որ այս մասին որոշ տեղեկութիւն մը չպիտի կրնամ տալ, պատասխանեց երիտասարդը, միայն սա նշմարեցի որ պալատ հասնելէն ի վեր շատ մտատանջ եւ զբաղուած երեւոյթ մը ունի։ Երէկ առտուընէ ի վեր կարելի է տասը անգամ պալատէն դուրս ելաւ....։

— Չկրցա՞ր իմանալ թէ ինչ էր իր այս իրարանցումին պատճառը։

— Ափսո՜ս, չկրցայ բան մը իմանալ այս մասին, բայց ինծի այնպէս կը թուի որ Զիա փաշա այս միջոցին միմիայն անձնական խնդիրներով զբաղած է եւ բոլոր մտատանջութիւնները անձնական տագնապի մը շուրջը կը դառնան....։

Շէվքէթի այս խօսքերը հեգնական ձեւով մը ընդունուեցան ներկաներուն կողմէ։

— Բնականաբար իր անձովը կը մտատանջուի, քանի որ գիտէ թէ մահուան դատապարտուած է, ըսաւ Սատըք, բայց կը յուսամ որ այս անգամ չկրնար խուսափիլ իրեն սպասող արժանաւոր պատիժէն։

— Իսկ Ապտիւլ Համիտ ի՞նչ վիճակի մէջ է, հարցուց Սալիհա հանըմ։

— Միշտ տկար ու հիւանդ, ամէն օր բժշկական խորհրդակցութիւններ կը կատարուին, բայց խիստ գաղտնի կը պահուին, ինչ որ ցոյց կուտայ թէ իր վիճակը ծանրացած է։ Երեք օրէ ի վեր գրեթէ ո եւ է խնդիրով զբաղած չունի եւ ամէն բան Իզզէթ փաշայի ձեռք մնացած է։ Հին պալատականները կ'ըսեն թէ երբեք իր առողջական վիճակը այս աստիճան մտահոգութիւն պատճառած չէր։

Երիտասարդը վայրկեան մը լռեց։ Յետոյ խորհրդաւոր ձեւով մը ըսաւ.

(Շարունակելի)

պահներու քթին տակ գողերը պատուհաններէն վեր կը չուլլուին։ Գողերը հայ վիրաբոյժի մը տան դռները թաշկինակներով կապած են, բայց տնեցիները իմանալով, չեն կրցած մեծ բան մը տանիլ։

ԱՐԵՒԱԾ

Թերթիս գրաշարներէն դեռատի Մըկրտիչ, աչքի առաւ, Ղալաթիա Շէյհանէ պահականոցին առջեւէն անցած ատեն սրարշաւ ընթացող ձիու մը կողմէ կոխոտուեցաւ։ Ձիաւորը առաջ քշած էր իր ձին, առանց պէտք եղած ազդարարութիւնը ուղղելու տղուն, որպէսզի հեռանայ։ Խեղճ տղան հիմա անկողնի կը ծառայէ իր ստացած վէրքերուն հետեւանքով։

ՏՈՒՆ ՇՏԿՈՂՆԵՐՈՒՆ

Մեր ընթերցողներուն ջերմապէս կը յանձնարարենք անգամ մը այցելել Լէօն Ժ. Ֆրիտմանի կարասիներու մեծ վաճառատունը, Մահմուտ Փաշա, ուր ամէն կարգի նորաձեւ կարասիներ կը գտնուին, եւրոպական ու տեղական գործարաններու մէջ պատրաստուած։ Անոնք որ տուն տեղ շտկել կ'ուզեն, ուղղակի թող դիմեն այդ վաճառատունը, որուն գեղեցիկ ու այլազան կարասիներու ճոխ մթերքը մեծ համբաւ հանած է։

Ազգ. Երեսփ. Ժողովի Երէկի Նիստը

ԳԷՈՐԳ ԵՊՍ. ԵՐԷՑԵԱՆԻ ԽՆԴԻՐԸ

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՄԸ ՅԱՆՁՆՈՒԱԾ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ
ԵՒ
ԹՐՔԱՀԱՅ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐՆԵՐԸ

Ազգ. Երեսփ. Ժողովը երէկ նիստ գումարեց Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։ Ներկայ էին 55 երեսփոխաններ։ Նիստը բացուեցաւ ժամը 2.50ին։

Անցեալ նիստին վերջաւորութեանը կարդացուած երկու բանաձեւները դարձեալ կարդացուեցան, որոնցմով կառաջարկուէր վաւերացնել ընտրուած չորս եկեղեց. երեսփոխանները։

Կարդացուեցաւ նաեւ այս մասին Ներքին կանոնագրի տրամադրութիւնը եւ ըստ այնմ ատենապետը յայտարարեց թէ՝ այդ չորս երեսփոխանները ընտրուած են։

Թէեւ երեսփոխաններէ ոմանք առարկեցին եւ ուզեցին խօսք առնել բայց ուրիշներ ալ պնդեցին թէ՝ բանաձեւերու մասին այլեւս չի խօսուիր։

Միհրդատ Հայկազ բողոքեց միշտ եւ ուզեց օրինական դիտողութիւն մը ընել եւ սակայն ատենապետը արգիլել ուզեց։ Նորատունկեան էֆ. ալ հաստատեց թէ՝ օրինական դիտողութիւնը պէտք է լսել։

Քուէի դրուեցաւ այս կէտը եւ 15ի դէմ 28 ձայնով ընդունուեցաւ օրինական դիտողութիւնը լսելու առաջարկը։

Առաջին անգամ խօսք առաւ Գարեգին էֆ. Տէմիրճիպաշեան եւ կարդաց ճառ մը, որով Գէորգ եպս.ի ամբաստանուած ըլլալը ցոյց կուտար եւ կեզրակացնէր թէ անիկա իբրեւ ամբաստանուած եւ կարգ մը զեղծումներ գործած, չի կրնար երեսփոխան ըլլալ։

Եր. Պէյազճեան, Ն. Օհաննեան, Արամեանց եւ Տօքթ. Թէրզեան յայտարարեցին թէ՝ ասիկա օրինական դիտողութիւն չէ։

Մ. Հայկազ, դիտել տուաւ որ նախորդ նիստին մէջ, ժողովը միայն նախաձեռնութեան դիւանի տեղեկագիրն էր որ վաւերացուց եւ ոչ թէ չորս եկեղեցական երեսփոխաններու վաւերացումն էր, հետեւաբար, կառաջարկէր վաւերացնել երեք եկեղեցական երեսփոխանները եւ մերժել Գէորգ եպս.ը որ արդէն այս ժողովէն ամբաստանուած եւ վաւերացուած չէ։ Եւ ո՞վ է այն երեսփոխանը որ, ըսաւ, խաֆիէ երեսփոխանի մը աթոռակից պիտի ըլլայ։

Ա. Գասպարեան եւս պնդեց թէ՝ նախորդ ժողովին մէջ տրուած որոշումը՝ սա էր «Ժողովը կը վաւերացնէ տեղեկագրին առաջին մասը»։ բայց այդ չորսը երեսփոխան հռչակել կանխահաս է։ Քանի որ ըստ կանոնի պէտք է սպասել որ համեմատականի մնացած միւս եկեղեց. երեսփոխաններուն ընտրութիւնն ալ աւարտի եւ ամէնքը մէկ հաստատուին։ Յետոյ այս չորսը պէտք է առանձին, առանձին ժողովին քուէին ենթարկուին թէ՝ կընդունի՞ն կամ դիտողութիւն ունի՞ն. Վահան վրդ.ի նախընթացը ունինք, որուն ընտրութիւնը կանոնաւոր ըլլալով հանդերձ, ժողովը մերժեց զայն ճանչնալ իբրեւ երեսփ.։

Ներսէս էֆ. Օհաննեան դիտել տուաւ թէ ասկէ առաջ բանաձեւով մը ընդունուած է որ Գէորգ եպս.ի խնդիրը այն ատեն նկատի առնուի, երբ նախաձեռնութեան դիւանի տեղեկագիրը գայ եւ ժողովը հաստատէր անոր երեսփոխանութիւնը։ Ժողովը, աւելցուց Օհաննեան էֆ., ընտրութիւնը հաստատելէն վերջ, պիտի կազմէր խորհրդարանական յանձնաժողով մը քննելու համար Երէցեանի դէմ եղած ամբաստանութիւնները։ Եթէ յանցաւոր ըլլայ, լաւ, մեծ քարը մենք կը նետենք. եթէ ոչ կուգայ եւ հոս կը նստի։

Հմայեակ Արամեանց եւս դիտել տուաւ որ ժողովը իր նախորդ նիստին վաւերացուցած է այդ ընտրութիւնները որոշ բանաձեւով մը եւ հետեւաբար հարկ չկայ զբաղիլ անով, երբ անդին շատ մը ազգային կարեւոր խնդիրներ ունինք։

Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան ըսաւ թէ՝ այս բոլորին մէջ ըսուածները երբեք օրինական դիտողութիւն չէին, բացի Միհրդատ Հայկազ էֆ.ի ըսածներէն։ Իսկ միւսները խնդրին խորը կը մտնեն։

Սարգիս էֆ. Խմէրեան ըսաւ թէ՝ Երէցեան իբրեւ զեղծարար չի կրնար այս դուռնէն ներս մտնել. թէ՝ ինք մէջտեղ պիտի հանէ հաշուեւոր մնտուկը եւ ճակատաբաց պիտի հաստատէ իր բոլոր ամբաստանութիւնները. (Հմ. Արամեանց սկսաւ աղմկել) դո՛ւն ալ տեղդ ծանր նստէ ըսաւ Պ. Արամեանցի.

Տօքթ. Թէրզեան եւս կաղմկէր։

Ս. Խմէրեան (տօքթօրին ուղղելով խօսքը).— Պապայիդ տղա՞ն է Երէցեանը որ կը պաշտպանես։

Հ. Արամեանց.— Ինչ ըսել կ'ուզէք, տեղդ ծանր նստէ ըսելով...

Եղ. Շիրինեան.— Ի՞նչ ըսել պիտի ուզէ, տեղդ ծանր նստէ ըսել կ'ուզէ, ասոր մէջ բարկանալու ի՞նչ կայ...

Դ. Տ. Մովսէսեան ըսաւ թէ՝ խօսուածները երբեք օրինական դիտողութիւններ չէին. քանի որ Ներքին կանոնագրին մէջ այդ առթիւ յիշուած ոչ մէկ կէտի մասին դիտողութիւն չըրին, իսկ չորս երեսփոխաններու ընտրութիւնը արդէն վաւերացուած է, ըսաւ, նախորդ նիստին մէջ։

Հ. Խօսրովեան.— Այս խնդիրը երբեք պատիւ չի բերեր մեզի. բայց խօսինք. եւ վերջ տանք այս՝, այս եկեղեցականներուն համար կայ արգելիչ պատճառ մը որ չի վաւերանան. Այս ժողովը նախաձեռնութեան դիւանին գրկից համագումարին տեղեկագիրը որպէսզի ընտրութեան ձեւը ճշդէ. արդ, այս ժողովը միայն ձեւին օրինաւորութիւնը վաւերացուց անցեալ անգամ. բայց Գէորգ եպս.ի դէմ ամբաստանութիւններ ալ կան եւ ասոր համար պէտք է որ անմիջապէս խորհրդարանական յանձնաժողով մը կազմուի։

Յակոբ Պահրի եւս նոյնը հաստատեց։

Ա. Վռամեան ըսաւ թէ ինք եւս նկատելով որ, Երէցեանի մասին ոեւէ ժողովի կողմէ պաշտօնական ամբաստանութիւն չկայ, անհրաժեշտ նկատեր է որ յանձնաժողով մը կազմուի եւ դատուի այդ եպիսկոպոսը։

Յետոյ մեծամասնութեան որոշումով եւ 4ի դէմ 30 ձայնով կարդացուեցան բանաձեւները։

Միհրդատ Հայկազ կառաջարկէր ընդունիլ երեք եկեղեցականներու ընտրութիւնը եւ մերժել Գէորգ եպս.ինը։

Ար. Գասպարեան կառաջարկէր առանձինն քուէի դնել չորս երեսփոխանները։

Թէքէեան կառաջարկէր վաւերացնել Ճէվահիրճեան եպս.ի եւ Ղեւոնդ Մ. վրդ. Դուրեանի ընտրութիւնները, դադարեալ նկատել Տիրայր վրդ. Մարգարեանը եւ կախակայել Գէորգ եպս.ինը՝ մինչեւ որ քննութիւնը աւարտի։

Իսկ Հմ. Խօսրովեան կառաջարկէր խորհրդարանական քննիչ յանձնաժողով մը կազմել եւ քննել Երէցեան Սրբազանը, ըստ որոշման Ազգ. Ժողովոյ։ Եւ կազմութիւնը անցնել օրակարգին մէջ։

Յետոյ միացուեցան Գասպարեան, Թէքէեան եւ Հայկազ բանաձեւերը՝ ըստ այնմ քուէարկուելու համար։

Նախ քուէի դրուեցաւ միացեալ բանաձեւը, որ 27ի դէմ 30ով մերժուեցաւ։

Յետոյ քուէի դրուեցաւ Հմ. Խօսրովեանի բանաձեւը որ 12ի դէմ 34ով ընդունուեցաւ։

Ատենադպիրը կարդաց Քաղաք. Ժողովին մէկ գիրը որով Ազգ. Ժողովին կը ներկայացնէր Կ. Պոլսոյ պատրիարքական ընտրելիներու հնգանուն ցանկը։

Ատենապետը առաջարկեց որ 15 օր վերջի ձգուի այս խնդիրը, քանի որ այլեւս պատրիարքական ընտրութիւն պիտի կատարուի։

Տօքթ. Թիւլեան եւս առաջարկեց որ 15 օր վերջ կատարուի Պատրիարքի ընտրութիւնը։ Յետոյ ըսաւ՝ թէ Քաղաք. Ժողովը հնգանուն ցանկի կազմութեան միջոցին 6 քուէ տուած է Օրմանեանի. ասիկա նախատինք է Ազգին եւ ազգ. ժողովին ըսաւ, եւ առաջարկեց իր խօսքերը արձանագրել։

Տօքթ. Թիւլեան եւ Գասպարեան առաջարկեցին որ այս ցանկերը ղրկուին ատենապետաց դիւանին, իսկ եթէ ըսուի թէ խնդիրը սահմանադրական է, օրակարգ կանցուի եւ միւս կողմէ ատենապետաց դիւանին կը ղրկուի որ մինչեւ յաջորդ նիստը իր տեղեկագիրը կը բերէ։

Պալագեան վրդ. եւ Գեղամ էֆ. եւս համամիտ գտնուեցան Գասպարեան էֆ.ի առաջարկին։

Գասպարեան էֆ.ի առաջարկը միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ։

Քաղաք. Ժողովը 100 ոսկիի վարկ մը կուզէր, Էջմիածին գացող երկու պատուիրակներուն իբրեւ ճանապարհածախս։

Ազարեան էֆ. դիտել տուաւ թէ քիչ է այդ գումարը եւ պէտք է գոնէ կրկինը վճարուի։

Վարչութեան ատենապետը ըսաւ թէ 50 ոսկին մէն մի անձի կը բաւէ ըստ ի՛ր քննութեան։

Ժողովը Վարչութեան յանձնեց այս խնդրին կարգադրութիւնը։

Մշակի թիւերէն մէկուն մէջ գրուած էր թէ Ռուս» կառավարութիւնը հրահանգ տուեր է որ կաթողիկոսական ընտրութեան միջոցին ոչ-ծխական պատգամաւորները չի մասնակցին։ Գեղամ էֆ. այս խնդիրը մէջ բերելով, կուզէր հասկնալ թէ ճի՞շդ է ասիկա։

Ասլանեան Գէորգ էֆ. Վարչութեան ատենապետը, հերքեց այս լուրը, միայն թէ ըսաւ հեռագիր մը ստացանք Էջմիածնէն որով Տեղակալը կ'ըսէ թէ Ռուս կառավարութիւնը հրահանգ տուեր է իր Պռօկուրօրին, որ Թրքահայոց կաթողիկոսական պատգամաւորներու ընտրութեան միջոցին անցեալ անգամուան կարգը պահպանուի։ Վարչութեան ատենապետը ըսաւ թէ՝ իրենք ալ չեն հասկցած այս հեռագրին իմաստը եւ հեռագրաւ բացատրութիւն պահանջած են Տեղակալէն։

Պարգեւ Փափազեան Նախաձեռնութեան դիւանէն իր հրաժարականը կը մատուցանէր։

Վահան Փափազեան, Քաղաք. Ժողովէն, իր հրաժարականը կը մատուցանէր։ Մերժուեցաւ։

Նիստը փակուեցաւ ժամը 5 ուկէսին։

ՄԵԾ [illegible]
ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ
1912Ի ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ ԿԱՂԱՆԴՉԷՔԸ
«ԿԻԿՕՅԻ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ»
Փնտռեցէ՛ք լրագրավաճառներէն, ծխավաճառներէն եւ գրավաճառներէն։
ԳԻՆ 5 ՂՐՇ.

ԿՈՐՍՈՒԱԾ

Կէյվէյի Գուրտալէյէն գիւղէն Ազար օղլու Հաճի Միսաք աղա Պոլիս եկած է, եօթը տարիէ ի վեր կորսնցուցած իր որդւոյն՝ 26 տարեկան Օննիկ Ազարեանի հետքը գտնալու համար։ Խեղճ ծերունի հայրն արիւն արցունք կուլայ, պաղատագին կը խնդրէ իր որդւոյն ո՛ւր գտնուիլը գիտցող անձերէն, որ մարդասիրաբար տեղեկութիւն տան Նիկոմիդիոյ Ս. Առաջնորդին։ Հէք հայրն իր միւս զաւակն ալ Ագհիսարի կոտորածին զոհ տուած էր։ Խեղճ հայրը գլուխը հազար քարի կը զարնէ գտնելու համար կորսուած որդին։

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ
ՍԱՀԱԿ ՄԵՍՐՈՊԻ
«ՀԱՅՐԵՆԻ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ»
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԵՒ ՃՈԽ
ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՄԲ
Գին 7 դրուշ

ՆՈՐ ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ-ՃԱՇԱՐԱՆ
ՏԻԿԻՆ ՔԼԱՐԱՃԱՔՍ
Բերա-Բէլէսի դէմ, Բիւչիւք-Գապրիսքան փողոց
թիւ 18

Սոյն նորահաստատ զբօսարանին մէջ ընտիր ալանդեր կը սրտուին առաջնակարգ ըմպելիներու հետ եւ սպասարկութիւնը մաքուր է։ Զբօսարանին մէջ կը գտնուի նաեւ ճաշարան մը, ուր փափկաճաշակները պիտի կրնան մեծապէս գոհ մնալ։

ՊԱՐԻԶԵԱՆ ՍԱՓՐԻՉ
ԲԵՐԱ, ԹԻՒՆԷԼ ԽԱՆԻ ԴԻՄԱՑ
ՍՕՖԻԱ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 22

Վեց տարի Բերա սափրիչ Աշիլ Տէրաբանաքիի քով աշխատած Վասիլաքի Սթէրիօպուլօյի եւ Նորկի Օրթաքի ընկերակցաբար սափրիչի խանութ մը բացած են։ Առողջապահական մաքրութեան մեծ հոգ կը տարուի եւ գիները անմրցելի կերպով [illegible] մեծապէս գոհ պիտի մնան։ 10—16

ԳԱՐՄԱՆԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ, ԲԵՐԱ
ՄԵՐ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒՄԸ

Քօստիւմ-թայեօրներ
Ասուիէ մանթօներ
Թաւիշէ մանթօներ
Մուշտակէ մանթօներ
Պլուզներ
Ժիւբեր
Մանշօններ
Մուշտակէ պօաներ
Կիներու ճերմակեղէններ
Բրդեղէններ
Թաւիշներ
Գուլպաներ
Թաշկինակներ
Մարօքէնէ առարկաներ
Թաւիշէ ճաքեր

Այս առթիւ եւ վաճառատանս ընդարձակման տեւողութեան միջոցին, որ արդէն սկսած է, Լիքիտասիօնի մը ձեռնարկած ապրանքներու ամբողջ մթերքին վրայ, գիներու մեծ զեղչով։

Ներկայ առիթը եզական ըլլալով՝ մեր յաճախորդները կը հրաւիրենք օգտուիլ անկէ։

ԱՄԷՆ ՕՐ ՆՈՐԱՁԵՒ
ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ ԿԸ ՀԱՍՆԻՆ

Տանթէլաներ
Պրօտրիներ
Կալօններ
Մետաքսեղէններ
Ճերմակեղէններ
Ծածկոցներ
Վարագոյրներ
Տղոց համար պատրաստ զգեստեղէններ
Շալեր
Էշարբներ
Կեղծ զոհարեղէններ եւ ուրիշ հազարումէկ առարկաներ

ՆՈՐ ՁԵՒԻ ԿԻՆԵՐՈՒ ԳԼԽԱՐԿՆԵՐ
ԵՒ ՆՈՐՈՅԹԻ ՆԻՒԹԵՐ

ՊԱՐԻԶԻԱՆԱ

Զուարճասէր Բերացիներուն սիրական ժամադրավայրը, Պարիզիանան, նոր դերասանուհիներով պիտի օժտուի մօտերս։ Այդ արուեստագէտուհիները Պարիզէն կը հասնին այս օրերս, իրենց հետ բերելով ֆրանսական անմրցելի սրամտութիւնը եւ զուարթախաղերը։ Պարիզիանա յաճախողները ինքզինքնին Պարիզի մէջ պիտի կարծեն, երբ բեմին վրայ տեսնեն այդ ֆրանսացի դերասանուհիները։ Վստահ ենք որ բոլոր զբօսասէրները, պիտի փութան օգտուիլ ներկայացած առիթէն։ Յաջիկայ ուրբաթ արտակարգ երեկոյթ։ Ցիկաններու նուագախումբը Պարիզեան նոր երգեր ու վիէննական նոր վալսեր պիտի նուագէ։

ՕՍՄ. ԿԱՅՕ. ՊԱՆՔԱ

Լոնտոնի Օսմ. Կայօ. Պանքան վերջերս գործակալութիւն մը հաստատած է Մանչէսթըրի մէջ, Բէլ Մէլ, թիւ 25, օսմ. կայսրութեան քաղաքներուն եւ Անգլիոյ առեւտրական ու ճարտարարուեստական կեդրոններուն միջեւ յարաբերութիւնները զարգացնելու համար։ Նոր գործակալութիւնը օսմ. առեւտրական աշխարհին տրամադրութեանը տակ դրած է ինքզինք լաւագոյն պայմաններով։ Օսմ. Կայօ. Պանքան Մանչէսթըրի մէջ կը զբաղի զըրամատան վերաբերեալ ամէն կարգի գործողութիւններով։ 18—13

Տօքթ. ՍԷՐԹԼԵԱՆ
ԱՉՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ
ԱԿՆԱԲՈՅԺ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ
Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 169, Տէլլա Սուտա դեղարանին վրայ։ Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէն յետոյ, ժամը 2-5 (Ր. Ե.)։ [illegible] մասնաւոր ժամադրութեամբ։

ՍԻՖԻԼԻՍԻ ԵՒ ՄԻԶԱՆՑՔԻ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ

Տօքթ. Մաքրիտի, նախկին օգնական Ցուրնիէ, Հալլօփօ եւ Կիւյօն բրօֆէսէօրներուն՝ Պարիզի մէջ, տասներկու տարիէ ի վեր իր արուեստը ի գործ կը դնէ սիֆիլիսը ու միզանցքի հիւանդութիւնները դարմանելով։ Նոյնպէս ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ, ՍԵՐՄՆԱՀՈՍՈՒԹԻՒՆԸ եւ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ կը դարմանէ քիչ օրուան մէջ, վերջին մեթոտներու համաձայն։

Իր դարմանարանը կը գտնուի Պոլիս, Պաղչէ Գաբու, Եէնի խան, Շէթանի վաճառատան քով (մաքսատան հրապարակ), թիւ 20, առաւօտ ժամը 11էն մինչեւ 4½ կէս օրէն յետոյ։ Կիրակի օրերը՝ 1—2։ Էլլիքի 606ով ներարկումներ կ'ըլլան։ Նոյնպէս ելեկտրականութեամբ դարմանում կ'ըլլայ։ 20—18

ՀԻՆ ԱԿՌԱՆԵՐ ԿԸ ԳՆՈՒԻՆ

Եթէ հին կոտրած եւ արուեստական ակռաներ ունիք, բերէք մարէք Գուլէ-Գարու Տէքիս խանը, թիւ 5 որ լաւ գընով մը ծախել պիտի տուինք։ Այդ առի- [illegible]

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՊԵԼԱՐ ԺԱՄԱՑՈՅՑՆԵՐ

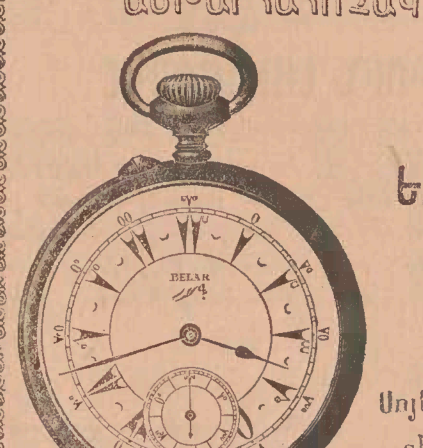

ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ
ԱՄԲՈՂՋ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
Ե. Ս. ՀՈՒՐՄՈՒԶԻԱՏԻ ԵՒ ԸՆԿ.
ՊՈԼԻՍ, ՀԱՎՈՒԶԼՈՒ ԽԱՆ,
ԱՌՈՒՍՋԻՆ ՅԱՐԿ, ԹԻՒ 8-10-11

Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին ամէն տեսակ զոհարեղէններ, ժամացոյցներ եւ մետաղէ առարկաներ։ 9—78

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՌՈՒՄԵԼԻ
Մահմուտ փաշա, Փէօշէք մըկլիթին կից, Իլիասօ պանքայի դէմ, թիւ 25։ Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին ամէն տեսակ ժամացոյցներ, Շղթաներ, Գոհարեղէններ եւ Արծաթեղէններ, Նուագարաններ, ելեկտրական ամէն տեսակ գործիներ, Թէլէֆօն, Սեղանի ապսէներ, եւայլն թէ մեծաքանակ թէ փոքրաքանակ կը ծախուին։

ԱՐԱՄ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ
ՄՈՒՇՏԱԿԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ ՔԻՒՐՔՃԻ ԽԱՆ, 1-5

Արանց եւ կանանց համար առաջին կարգի եւ ամէն տեսակ մուշտակներ, Մանշօն եւ Պօա, վերջին նորաձեւութեանց համաձայն։

Այցելութիւն մը կը բաւէ ապրանքներու ազնուութեան եւ տեսակներու զանազանութեան մասին համոզուելու համար։

ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ՀՈՒՐՐԻԷԹ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑԸ
ՆՈՐ ՆԱՄԱԿԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ, ԹԻՒ 19
ԷՊՈՒ ԱՂԱՃԱՏԷ ԷՏԻՊ ԷՐԶՐՈՒՄԻ
ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԿԱՐԱԳ

Այս անգամ Եւրոպայէն բերել տուած է ամէնէն ընտիր կարագները։ Նոյնպէս այդ վաճառատան մէջ կը ծախուին Տրապիզոնի, Հալէպի, սիպերիական, Դանուբի անխարդախ իւղերը եւ առանձին նպարեղէնի վերաբերեալ ամէն տեսակ ընտիր ուտեստեղէններ։ Հանրութենէն կը խնդրուի անգամ մը այցելել սոյն վաճառատունը։ 44—51

ՏՕՔԹՕՐ ՏԱՏՈՒՐ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԱԿԱՆՋԻ, ՔԹԻ ԵՒ ԿՈԿՈՐԴԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Հիւանդ կ'ընդունի, ինչպէս միշտ, կէսօրէն վերջը, իր Բերայի դարմանատան մէջ։ Պոլսոյ իր յարգոյ յաճախորդներուն դիւրութիւն ընծայելու համար, հիւանդ պիտի ընդունի նաեւ առաւօտեան ժամը 9-11, [illegible] դեղարանը, Սիրքէճի (բացի [illegible] եւ կիրակի օրերէն)։

ՏՕՔԹ. ՐՕԶԷՆՊԼԱԹԻ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ
ԲԵՐԱ ԹԻՒՆԷԼԻՆ ԲԱՍԱԺԻՆ ՄԷՋ
Ք. ՃԱՌԱԳԱՅԹՆԵՐՈՎ (ՌԷՕՆԹԿԷՆԵԱՆ)
ՃԱՌԱԳԱՅԹԱԲՈՒԺՈՒԹԻՒՆ

Արսօնվալիզասիօն (ելեկտրական արագ հոսանքով), կալվանիզասիօն, ֆարատիզասիօն, ելեկտրաջրական լոգանքներ, ելեկտրական տաքեր, ելեկտրաթրթռական մասաժ, մեքենաբուժութիւն եւն. եւն. որոնցմով կը դարմանուին ջղային եւ ներքին հիւանդութիւններ, ինչպէս ամէն տեսակ անդամալուծութիւն, մկանին, հիւծում, ջղացաւ, սիաթիք, կէս-գլխացաւ, ջլախտ, նեւրասթենի, յօդակապերու յօդացաւ, կուտ, գիրութիւն, շաքարախտ, ստամոքսի եւ աղիքի հիւանդութիւններ, պնդութիւն, թութք, արթէրիօսքլերօզ, անմիտ ու բռամբռին, դաշտանի խանգարումներ, մորթի քրոնիկ հիւանդութիւններ եւայլն եւայլն։ 100—13

ԱՒՏՆԻՒՆ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐ

Սաւն, Բարձի երես, Ծածկոյթ, Անձեռոց, Ձեռքի սրբիչ, Ջնջան անկողնի, Պիւֆէի կարճիթիւրներ, Մատամբոլամ, խասա. Ալզասի կտաւ, եւլն. եւլն.

ԼԱԶԱՐՕ ՖՐԱՆՔՕ ԵՒ ՈՐԴԻ

Կեդրոնատեղի՝ Պոլիս, Ֆինճանճըլար Եօգուշու, թիւ 31, 33, 35 եւ 37

Մասնաճիւղեր՝ Բերա, Բասած տ'Անաթօլի, Ղալաթիա Եէնի Ճամի, թիւ 14, Պոլիս՝ Սուլթան Համամ, թիւ 3

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ. ՆՄՈՒՇՆԵՐ ԿԸ ՂՐԿՈՒԻՆ ԽՆԴՐԱՆՔԻ ՎՐԱՅ

8—18

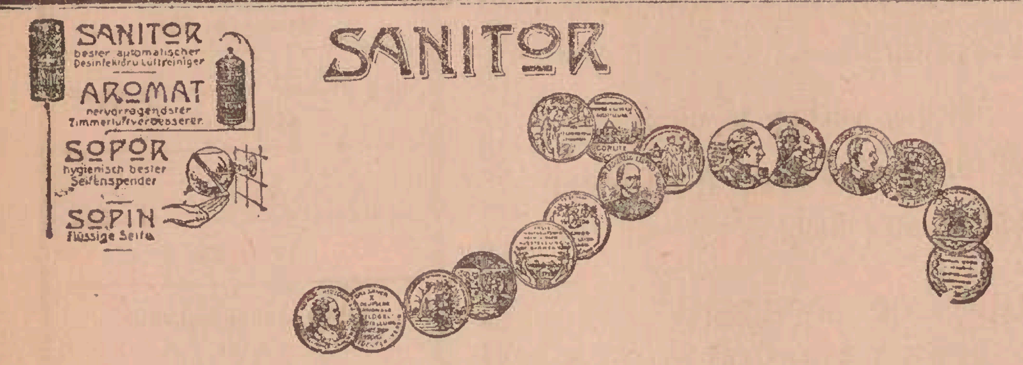
SANITOR
besser automatischer Desinfektor u. Luftreiniger
AROMAT
hervorragendster Zimmerluftverbesserer
SOPOR
hygienisch bester Seifenspender
SOPIN
flüssige Seife
SANITOR

سانیتور

بتون خسته‌لقلره وخصوصیله قولرایه مكمل بر سلاح

اوروپانك كرك عمومی وكرك خصوصی محللرنده استعمال اولنه‌رق عمومك مظهر تحسینی اولان اشبو الـ دافع تعفن اولمقله برابر هردرلو میقروبلری تلف ایدر كندوسنه مخصوص كوزل بر رایحه‌سی واردر.

سـانیتور : -باتك محافظی اولمق اوزره اوروپانك هرطرفنده پك بیوك نام قزاندیغندن بتون الركز ده استعمالنی توصیه ایدرز.

سانیتور؛ قولرایه‌قارشی صوك برتدبیر اولمقله برابر تیفو خسته‌لغنك منعنده خادم ومؤثر بر دوادر.

سانیتوری خانه، مكتب، اوتل، فابریقه، خسته‌خانه كبی ازدحاملی محللر ایله ابدستخانه‌لرده مطلق بولندیرملیدر.

یالكز غلطه‌ده بالق پازارنده انوموتارخی خاننده ١١ نومروده (سوسیه‌ته سانیتور) اداره خانه‌سنده بولنور سپارش دخی قبول اولنور.

٢٧—٣٧

ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԱՂԲԱՆԻՒԹԵՐՈՒՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆԸ

Հողագործնե՛ր, այգեմշակնե՛ր, պարտիզպաննե՛ր, ծառամշակնե՛ր, տնկարկողնե՛ր, կ'ուզէ՞ք ձեր յօգնութիւնը նուազեցնել, աւելի դրամ շահիլ և հարստանալ, Չիլիի նիթրաթ մը սուտը գործածեցէք, որ բորակածին պարունակող բոլոր աղբանիւթերուն լաւագոյնն է։ Այդ աղբանիւթը տունկերուն այնպիսի սնունդ մը կուտայ որ տունկին կողմէ կ'իւրացուի ուղղակի։ Ձեզ համոզելու համար, ստորեւ առաջ կը բերենք Պրուսայի երկրագործական վարժարանին տնօրէն Թ'յօտոր էֆ. Քոնսթանթինիտէսի կողմէ կատարուած փորձերուն արդիւնքները.—

1910Ի ՓՈՐՁԵՐԸ

Մէկ հէքթար (10000 քառ. մէթր)		ցորեն	գարի	վարսակ
Հողի տարածութեան վրայ՝ առանց աղբանիւթի	քիլ.	750	1627	1270
» » » » սիւբէր ֆոսֆաթով (առանց նիթրաթ ըը սուտի)	»	1125	1900	1500
Հողի տարածութեան վրայ, սիւբէրֆոսֆաթով, բոթասով և նիթրաթ ըը սուտով	»	2000	2250	2000

1911Ի ՓՈՐՁԵՐԸ

Մէկ հէքթար (10000 քառ. մէթր)		Պորտոյի ցորեն	ցորեն Պօն Փէրմիէ	ձմրան գարի	պկլժ. վարսակ
Հողի տարածութեան վրայ սիւբէրֆոսֆաթով և բոթասով աղբուած	քիլ.	800	1250	1400	1300
Սիւբէրֆոսֆաթով, բոթասով եւ նիթրաթ ըը սուտով աղբուած	»	1750	2300	2000	2000

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել Չիլիի նիթրաթ ըը սուտի արտադրիչներու գործակալութեան գրասենեակը, Ղալաթիա, Դէօրդ պէյ խան, թիւ 4, ուր պիտի կրնաք անձամբ տեսնել ուրիշ տունկերու վրայ ձեռք բերուած արդիւնքները։ Ասկէ զատ, կրնաք ձրի ստանալ նիթրաթ ըը սուտի նմուշ մը, անով փորձելու համար։ Նոյնպէս ձրի կը տրուի քիմիական աղբանիւթերու գործածութեան ընդանակը ցոյց տուող տետրակ մը։

26—14

ՕՍՄ. ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

شركت تجاریه عثمانیه

SOCIÉTÉ COMERCIALE OTTOMANE

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 100,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐԸ ԱՌԺԱՄԵԱՅ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ԵՆ

ՍԹԱՄՊՈՒԼ, ԳԱԼԱԹԻԱ ՃԻՆՕԳԼՈՒ ԽԱՆ

Հայկական սոյն դրամական հաստատութիւնը կ'ընէ փոխատուութիւններ՝ առեւտրական տոմսերու, մուրհակներու, փոխանակագիրներու, բաժնեթուղթերու, պարտաթուղթերու, ապրանքներու և բեռնագիրներու վրայ։

Կուտայ չէքեր, վարկագիրներ, փոխանակագիրներ և հեռագրական վճարումի հրամաններ՝ ինչպէս Թուրքիոյ նոյնպէս աշխարհիս բոլոր մասերուն վրայ։

Կը գնէ և կը ծախէ ամէն տեսակ բաժնեթուղթեր և պարտաթուղթեր, թէ՛ մեր և թէ բոլոր օտար հրապարակներուն վրայ, ինչպէս և օտար դրամներ։

Կը զանձէ և կը զեղչէ առեւտրական տոմսեր, մուրհակներ, փոխանակագիրներ, բաժնեթուղթեր և կտրօններ։

Կ'ընդունի դրամական աւանդներ նպաստաւոր պայմաններով։

Դրամատունս հաստատած է առեւտրական տեղեկութիւններու համար՝ լաւագոյն կերպով կազմակերպուած սպասարկութիւն։

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

Խնայողութիւնը մեր համայնքին մէջ քաջալերելու համար կ'ընդունի 25 դրուշէն սկսելով գումարներ։

Դրամատունս կը կատարէ նաև թէ՛ իր հաշւոյն, թէ՛ մասնակցութեամբ եւ թէ ուրիշներու հաշւոյն ամէն տեսակ արդիւնաբերութիւններու և ապրանքներու գնում, վաճառում, փոխանակութիւն, ներածում և արտածում։

Կ'ընդունի ներկայացուցչութիւն թէ՛ տեղական և թէ օտար տուներու։

Կը կազմէ առեւտրական և ճարտարարուեստական ընկերութիւններ և կը մասնակցի անոնց։ Կ'ընէ հանրօգուտ ձեռնարկութեանց վերաբերեալ ամէն տեսակ ձեռնարկութիւններ։

باب عالی جاده‌سی عثمان ذكی بكك پارس ترزیخانه‌سی . موسملك صوك موده قماشلر ورود ایتمشدر.

پاریسده بر چوق زمان ترزیلك تحصیلنده بولندقدنصكره

پاریسده بولنان "مكتب ذوق" دارسی عموم ترزی

اوسته‌لری قاده‌میسی اعضاسندن و برلسون مدالیه‌ی حائز

باب عالی جاده‌سنده مسرت اوتلی قارشوسنده "عثمان ذكی"

بكك ترزیخانه‌سنه مراجعت ایتمه‌لری شكلنده ذوات

توصیه ایدرز.

ՕՍՄԱՆ ԶԷՔԻ, Բարիզեան Դերձակ

Երկար ատեն Բարիզի մէջ դերձակութեամբ զբաղած [illegible] տեղւոյն Տէվլէտ վարժարանէն վկայուած և ոսկի շքադրամ ստացած է։ Իր գործատունն կը գտնուի Պապը Ալի Ճատտէսի Մէսէրրէթ օթէլին դիմաց։ Նրբաճաշակներուն ջերմապէս կը յանձնարարենք։

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

(ԷՄՆԻԷԹ ՍԱՆՏԸՂԸ)

1284 ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ

Օսմ. կառավարութեան երաշխաւորութեան ներքեւ կը գտնուի եւ երկրագործ. պանքան վարկ բացած է Պոլիս ճկալյ Օղլու փողոց, իր սեփական շէնքին մէջ

Հետեւեալ պայմաններով դրամ կ'ընդունի եւ փոխատուութիւն կ'ընէ։

Դրամ ընդունելու պայմանները.—

Մէկ տարի եւ աւելի պայմանաժամով աւանդ ձգուած դրամներու համար տարին հարիւրին հինգ տոկոս։

Վեց ամսուան պայմանաժամով հրգուած դրամներուն համար տարին հարիւրին 4 տոկոս։

Առանց պայմանաժամի, ընթացիկ հաշւով, ալ ուզուած ատեն դրամը առնելու պարագային, տարին հարիւրին 3 տոկոս կը վճարէ։

Առանց պայմանաժամի կ'ընդունի մէկ քառորդ ոսկիէն սկսեալ մինչեւ 500 ոսկի։

Փոխատուութեան պայմանները.—

Գոհարեղէններու, ոսկի ու արծաթ առարկաներու և արժեթուղթերու փոխարէն տարեկան հարիւրին ութը տոկոսով դրամ փոխ կուտայ։

Ապահովութեան Սնտուկը տէրութեան չահերուն ծառայող հանրօգուտ հաստատութիւն մըն է և իր գործառնութեանց մէջ ժողովրդեան շահերը կը փնտռէ։ Թէ երկրին և թէ ժողովուրդեան շահերուն նպաստաւոր է Ապահովութեան Սնտուկը նախընտրել, քան թէ օտար հաստատութեանց հետ գործ ընել։

پاسقال كللر خلفی

بیوك پیانو مغازه‌سی

هر درلو موزیقه آلات وادواتی بولنور.
امریقانك الك مشهور پیانو و ائه‌ولیان نام
پیانولارینك یكانه وكیلی

مغازه‌نك تاریخ تاسیس

١٨٦٣

بك اوغلی حاجوپولو پاساژنده

نومرو ٢٥ - ٣١ نومرو

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ԷՕԼԻԱՆ ԲԻԱՆՕԼԱՅԻ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

ԲԱՍՔԱԼ ՔԷԼԼԷՐ ՅԱՋՈՐԴ

1863ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊԷՐԱ, ՊԱՍԱԺ ՀԱՃՕՊՈՒԼՕ, ԹԻՒ 25—31

24—52

ԲԻԱՆՕԼԱ, ԲԻԱՆՕ ԵՒ ՈՒՐԻՇ ՆՈՒԱԳԱՐԱՆՆԵՐ

محمد قره‌قاشی زاده رشدی

ՄԷՀՄԷՏ ԳԱՐԱԳԱՇԶԱՏԷ ՐԻՒՇՏԻ

ՄԷՑՏԱՆՃԸՂ, ԵԷՆԻ ԲՈՍԹԱԽԱՆԷ ՃԱՏՏԷՍԻ

Վաճառատան տէրը Եւրոպա կատարած ուղեւորութեան առթիւ վերջին նորաձեւութեան ու իր յարգոյ յաճախորդներուն ճաշակին համաձայն նոր ապրանքներ բերել տուած է։

ՄԵՏԱՔՍԷ ԵՒ ԲՈՒՐԴԷ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՄԲ ՆՈՒՐԲ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐ, ԱՂՋԻԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂՈՑ ՅԱՏՈՒԿ ԶԳԵՍՏՆԵՐ, ՇՐՋԱԶԳԵՍՏՆԵՐ ԵՒԺԻՒՐՕՆՆԵՐ, ՄԵՏԱՔՍԷ ԵՒ ԲՈՄԲԱՏՈՒՐ ՆՈՐԱՁԵՒ ՊԼՈՒԶՆԵՐ, ՁԵՌՔԻ ՆՈՒՐԲ ՔՍԱԿՆԵՐ, ՊԱՏՌՈՒՔԱՂ, ԴԱՆԱԿ ԵՒ ԱՓՍԷՆԵՐ, ԳՈՒԼՊԱՅ, ԹԱՇԿԻՆԱԿ, ՖԱՆԷԼԱ, ՁԵՌՆՈՑ ՀՈՎԱՆՈՑ, ՔԱՇՔՈՒՇՆԷՆԵՐ ԵՒԱՅԼՆ

52—52

رومانیا سرعت واپورلری

هرصالی وپنجشنبه وجمعه‌ایرتسی كونلری (آلافرانغه ساعت ٣ ده) استانبولدن حركت‌ایدن ١٢ ساعتده كوستنجه‌یه مواصلت ایدرلر . هرپنجشنبه كونی(الافرانغه ٣٠ ساعتده حركت ایدن واپور ١٨ ساعتده ازمیره ، ١٢ ساعتده ازمیردن پیره‌یه وساعت ٣ ده مواصلت ایدرلر .

بو هفته ظرفنده حركت ایده‌جك واپورلر.

پرنچیپزاماریا	—	تشرین‌اول١١ صالی ساعت ٣ ده	كوستنجه‌یه
ایمپراتول‌تریا	—	تشرین ارل١٣ پنجشنبه « ٣ ده	كوستنجه‌یه
داچیا	—	تشرین‌اول١٣ پنجشنبه « ٣ ده	كوستنجه‌یه
پرنچیپزاماریا		تشرین‌اول١٥ جمعه‌ایرتسی	اسكندریه‌یه

اجنته‌لر : غلطه‌ده موسیو موللر وشركاسی

استانبولده كوپری باشنده رشادیه جاده‌سنده ریختیم خاننده توفیق بك

Ռումանական Շոգենաւային Ընկերութիւն

ՔԷՕՍԹԷՆՃԷԻ ԳԻԾ

Ամէն երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը Կ. Պոլսէն մեկնող շոգենաւերը 12 ժամէն Քէօսթէնճէ կը հասնին։ Հինգշաբթի օրերը մեկնող շոգենաւերը 18 ժամէն Իզմիր, 12 ժամէն Իզմիրէն Պիրէոս և 30 ժամէն Պիրէոսէն Աղեքսանդրիա կը հասնին։ Հաղորդակցութիւն ճեմբնթաց կառախումբերուն, Պերլինի և ռումանական արագընթաց շոգեկառքերուն հետ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ-ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅԻ ԳԻԾ

ՀՈՒՏ.

11/24 Գշ. իրիկ. ժամը 3ին «Բրինչիբէզա Մարիա» դէպի Քէօսթէնճէ
13/26. Եշ. » » 3ին «Իմբ. Թրաեան» դէպի Քէօսթէնճէ
13/26 Եշ. » » 3ին «Տաչիա» դէպի Քէօսթէնճէ
15/28 Շբ. » » 3ին «Բրինչիբէզա Մարիա» դէպի Իզմիր, Պիրէոս և Աղեքս.

Տեղեկութեանց համար դիմել ռումանական շոգենաւային ընկերութեան ընդհ. գործակալ Ու. Հ. Միւլլէրի, Ղալաթիա, քարափին վրայ, և դեր գործակալ Թէվֆիգ պէյի, Պոլիս Րէշատիէ խան, Րըխթըմ խան։

سینكر دیكیش ماكنه‌لری دنیاده موجود اولانلرك الك ایولریدر.

برنجی نوع موادّدن غایت محكم یاپیلمش او ایشلری وارباب صنعت ایچون بی امثالدر.

سینكر دیكیش ماكنه‌لری قومپانیه‌سنك درسعادتده‌كی شعبه‌لری

بك اوغلی جادهٔ كبیرده؛ غلطه سینكر خاننده وقره كویده نومرو ١٢٠ ؛ سلطان بایزیدده؛ سلطان حمامده وفاتحده اسكدار چارشو بوینده‌قاضی كوی مودا جاده‌سنده؛ مقری كوی شمندوفر استاسیوننده؛ بالاطده كوپری‌باشی سوقاغنده؛ بشكطاش واپوراسكله‌سی قارشوسنده؛ پانغالتی تراموای جاده‌سند نومرو ٥٧.

ممالك شرقیه ایچون ادارهٔ مركزیه‌سی درسعادت بك اوغلی جادهٔ كبیرنده نومرو ٣٢٣

تقلیدلرندن صاقینكز حقیقی سینكر دیكیش ماكنه‌لری قارشوده‌كی علامت فارقه‌یی حائزدر.

بالعموم شهرلرده شعبه‌لری واردر

دیشلرکزی محافظه ایتمك ایسترسه‌كز
رفعت پسته صویی قوللانكز هر اجزاخانه‌ده بولنور

ՏՊԱՐԱՆ

"ԱՐԵՒԵԼՔ"